Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...най 1921 оной ...ын 21-hээ гарана | № 183 (13988) | 1975 оной августын 6, среда | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ЭБ НАЙРАМДАЛДА ДУРАТАЙ ПОЛИТИКЫН ЕХЭ ИЛАЛТА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Хельсинкидэ хэлэhэн үгые бүхы совет хүнүүд баяртайгаар угтаа.

Совет ороной предприятинууд, колхозууд, совхозуудта, эмхи зургаануудта боложо байгаа митингнүүд ба суглаанууд уласхоорондын харилсаа холбооной орёо асуудалнуудаар Хельсинкидэхи зүблөөнэй гаргаhан болохотой шиидхэбэрине hайшаан дэмжэнэ, эб найрамдалай хэрэгтэ КПСС-эй ба Совет гүрэнэй оруулдаг ехэ хубитые тэмдэглэнэ.

ВЛАДИВОСТОК. Хүн түрэлтэнэй ажабайдалда түүхэтэ удха шанартай хуралдаан болобо. Алас-Дурнын пароходствын парткомой секретаринн орлогшо Ю. Д. Октябрев морягуудай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Европын арадуудай эб найрамдалта, аюулгүй байдалай үндэhэ hуури табиhан түгэсхэлэй документдэ гар табигдаад байна, Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ гадаадын политикын сэсэн мэргэнине, КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлон баталhан амгалан байдалай программын үнэн зүбые Хельсинкидэхи зүблөөнэй үрэ дүн эли тодоор гэршэлээ гэжэ мэдүүлбэ.

Иимэ митингнүүд «Заря» гэжэ оёдолой нэгэдэлдэ, зэр зэмсэгүүдэй заводто, Алас-Дурнын далайн пароходствын суднанууд дээрэ, «Востокрыбхолодфлот» гэдэг управленидэ болоо.

ОШ. (Киргизэй ССР). «Кызыл-Джар» совхозой хлопогшодой бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Ж. Шералиевай дайшалхы долоон шагнал ба гурбан шархын сараа үнгэрhэн дайе hануулна. Шэнэ, газарай совхоздо болоhон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ: Хельсинкидэхи нийтэ-Европын зүблөөн арадуудай эб найрамдалта, үргэн ехэ харилсаа холбооной саашадаа хүгжэхэ шэнэ арга боломжонуудые нээгээ. Зүблөөнэй түгэсхэлэй акт шахардуу байдал hулаоуулгын хэрэгые тодорхой удхаар нэбтэрүүлhэн. Европын арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай үндэhэ hуури табиhан документ болоно гэбэ.

БАКУ. «Лениннефти» гэжэ инженерно-техническэ 8-дахи албанай коллективтэ митинг болоо. Бакугай үнинэй нефтьшэн, Социалис Ажалай Герой М. Байрамов эндэ үгэ хэлэхэдээ, Хельсинкидэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ эб найрамдал, уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхые уряалhан халуун уряа мүн гэжэ тэмдэглэбэ. Зүблөөн дээрэ гар табигдаhан түгэсхэлэй документ хадаа уласхоорондын шахардуу байдал hулаоуулха хэрэгтэхи шухала хубита болоно, Европо түбидэ эб найрамдал ба амгалан байдал хангаха үндэhэ hуури тогтооно гэжэ мэдүүлнэ.

Хельсинкидэ соносхогдоhон, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай дээдэ зэргын гол ёhонууд уласхоорондын ажабайдалай хуули болохо, Европоhоо гадна, мүн бүхы дэлхэй дээрэ зохёон байгуулхы амгалан ажалай аятай hайн арга боломжонуудые удаан саг соо хангаха гээд бидэнэр, Азербайджанай нефтьшэд, бүхы совет хүнүүд шэнгеэр найданабди.

ДОНЕЦК. А. А. Скочинскиин нэрэмжэтэ шахтын нүүрhэшэд халаанайнгаа эхилхын урда тээ митинг хэбэ. Эндэ үгэ хэлэhэн, сэбэрлэлгын уурхайн звеное даагша А. Д. Иваницкий иигэжэ мэдүүлээ:

— Бүхы делегацинуудай үндэр дуугаар баталан абагша түгэсхэлэй акт хадаа амгалан байдал батадхалгын, али али талада ашатай туhатай харилсаа холбоо хүгжөөлгын шухала гол ёhонуудые баталhан, түбиин оронуудай хамтын хэлсээнэй түүхэтэ документ болоно.

Эб найрамдалай программа сэхэ шууд баримталан бэелүүлдэг Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй гадаадын политикые шахтернууд ехэтэ hайшаана, — гэжэ проходчик, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаhан И. Ф. Калинский хэлэнэ. — Бүри hайнаар ажаллаха, инаг Эхэ оронойнгоо аша туhада бүри ехэ юумэ хэхэ дуран хүрэнэ.

Эндэхи нүүрhэшэд урда тээнь абаhан уялгаяа дахин хаража үзөөд, КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ даабариhаа гадуур 15 мянган тонно нүүрhэ малтан гаргаха гэжэ шиидээ.

КРИВОЙ РОГ. «Криворожсталь» гэжэ заводой конверторнэ түрүүшын цехэй металлургнууд халаанайнгаа урда тээ митинг үнгэргөө.

— Европын хуралдаанай дүнгүүдые бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй асари ехэ амжалта, амгалан байдалай ленинскэ политикые хэлбэришэгүйгөөр баримталан бэелүүлдэг манай түрэл Коммунис партиин илалта мүн гээд тоолонобди гэжэ машинист Б. Ф. Осуала митинг дээрэ хэлэбэ. — Энээндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй аша габьяань тон ехэ байна.

Цехэй мастер Г. Ф. Боровиков, сталевар Н. А. Красников болон бусад үгэ хэлэхэдээ, амжалтатайгаар дүүрэhэн нийтэ Европын зүблөөн — КПСС-эй XXIV съездын баталан абаhан, амгалан байдалай программын гол пунктнуудай нэгэн болоно гэжэ тэмдэглээ. Металлургнууд шэн зоригтойгоор ажаллан, ленинскэ гадаадын политикын энэ амжалтые улам батадхаха байха гэжэ эдэнэр коллективэйнгээ үмэнэhөө мэдүүлбэ.

ТБИЛИСИ. Грузиин ниислэлэй станок бүтээгшэд КПСС-эй XXIV съездын хараалhан амгалан байдалай программа сэхэ шууд бэелүүлжэ байгаа Коммунис партиин, Совет гүрэнэйнгөө гадаадын политикые үнэн зүрхэнhөө hайшаана гэжэ Тбилисиин инструментальна заводой митинг дээрэ мэдүүлээ.

Тэрэшэлэн Руставиин металлургическа заводто митинг болобо. Нүхэдэйнгөө үмэнэhөө үгэ хэлэhэн сталевар Н. Кокиашвили иигэжэ мэдүүлбэ: зүблөөнэй түгэсхэлэй актда гар табигдаhые ехэтэ hайшаагаад, энэ документ шахардуу байдалые hулаоуулха, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо нээхэ гээд батаар этигэнэбди гэбэ.

(ТАСС-ай корр.).

...ХЫ ХҮСЭЕЭ—ҮБhЭ ХУРЯАЛГАДА

...ртиин Хурамхаанай рай... аймгүйсэдком аймагай ...нуудай хүтэлбэрилэг..., мэргэжэлтэдэй хабаа...тайгаар зүблөө зарла... байна. Энэ зүблөөн дээ... үбhэ хуряалгын, тэжээл ...лгын болон бусад ...ай ябаса тухай зүбшэн ...э. Аймагай ажахынууд... үбhэ хуряалгын хэр зэргэ ...а байhан тухай аймагай ...адай депутадуудай Со... гүйсэдхэхэ комитедэй ...лэгшэ И. Г. Иванов ...энгы элидхэл хээ. ...нөө жэл аймагай ажа...уд 286 мянган центнер ...бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. ...едэ аймаг соо 107 зве...дэлнэ. Тэрэнэйнь 13-... оньhожоруулагдаhан ... Юрэнхы дээрээ үбhэ бэлэдхэлгэ hайн ябажа байна. Предприятинууд болон организацинуудай коллективүүд үбhэ хуряалгада шефскэ туhа хүргэнэ.

Энэ зүблөөн дээрэ партиин райком болон аймгүйсэдком тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахынь тула аймагай бүхы залуушуулда хандаhан Хандалга абаhан байна. Мүнөө аймаг соо үбhэ хуряалгаар габшагай хоёр hара соносхогдоо. Силос даралгаар, ногооной гурил, набшаhата тэжээл бэлэдхэлгээр ажахы бүхэндэ тусхай даабаринууд үгтөө.

Б. ДАРМАЕВ,
партиин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

...СПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ..., ҮНДЭГЭ, НООhО ТУШААХА БАЙГША ОНОЙ ...АРЫН ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1975 оной августын 1-нэй мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процен тээр)

Аймагууд	мяхан	hүн	үндэгэн	ноохон
...гажанай	44	73	—	100,9
...унтын	50	93	—	—
...үүрэй	49	78	146	104
...ын	39	69	89	90
...уунын	40	74	—	92
...арайн	50	78	230	71
...аминай	41	79	—	103
...анскын	64	79	89	—
...энгын	43	79	—	88
...рамхаанай	45	77	—	70
...агтын	38	80	93	82
...хар-Шэбэрэй	46	81	179	100
...ын	9	63	—	112
...байкалиин	75	81	—	—
...ю-Байгалай	27	84	—	—
...энгын	37	75	—	100
...хэнэй	58	77	—	100
...ан-Үдын	60	76	85	96
...рини	36	78	96	111
...публика бүхыдөө	48	77	85	93

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫЕ ажалай амжалтаар угтая!

КОММУНИСТЫН ЗВЕНОДО

Уужам сагаан Санага нютагаар ябажа үзэhэн хүн ургаса ногооной үдхэнине, дайда талынь дэлюунине гайхаха ёhотой. Зулгы hайхан зунай сагай орожо ерэхэдэ, эндэ үзэсхэлэн гоё болодог шуу.

Мүнөө Санагын совхозойхид үбhэ хуряалгада нэгэ жэгдээр гараад, эршэтэй габшагайгаар хүдэлжэ, ажаллажа байнхай. Сабшалан, нуга дээрэ тракторнуудай хүнхинэхэ, залуушуулай хонгёо дуунуудай зэдэлхэ үглөөнэй hэрюундэ, үдэрэй халуунда, үдэшын сууряанда эли тодоор дуулдана. Эндэ тэндэ, талын уужамда үндэр үндэр hүринүүд ербылдэн бодоно. Саада тээгүүрнь бухалнууд олоороо жэрылдэнэ.

...Санага нютагтаа мэдээжэ болоhон хүн, үнинэй коммунист Мунко Дашидылыкович Уржановай звенодо ошобобди. Хэдэн хоногто бороо ороhон аад, харгы замай хонхо ёнхо яаманууд соогуур уhан бэлсылдэнэ.

Тэрэ звеногой байрладаг газарта ошожо ябахадаа, Санагын совхозой директор Владимир Жамсуевич Цыренов иигэжэ хөөрэнэ.

— Мунко Дашидылыкович жэл бүхэндэ өөрын звено эмхидхээд, үбhэ хуряалгада гарадаг юм. Одоол бүхэриг бэрхээр, оролдосотойгоор хүдэлдэг хүнүүдэймнай нэгэн гээшэ. Хорёод жэлэй туршада иимэ звеное хүтэлбэрилэн ажаллана.

...Хүрэхэ газартаа хүрэжэ ерэбэбди. Уржановай хоёр зуу гаран гектар сабшалангай захань сабшуулан хай. Олон hүринүүд жэрылдэнэ.

Эдир хүбүүд, басагад бухал табижа сүлөөгүй. Тээ саана морин тармуураар нэгэ хүнэй үбhэ тармаха харагдана.

Звеное даагша Мунко Дашидылыкович бидэндэ дүтэлэн ерэбэ. Ушар байдал, үбhэ хуряалга тухай хөөрэлдэнэбди.

Мунко Дашидылыкович урмашан хөөрэнэ:

— 200 гаран гектарай ногоо сабшажа, хуряажа, hүрилхэ даабаритайбди. Звенодом оройдоол арбан гурбан хүн. Олонхинь Санагын дунда hургуулиин 8—10 класcуудай hурагшад. Бэрхэл хүбүүд, басагад даа. Одоол hургуулиин hурагшад түрэл ажахыдаа ехэл туhа хэнэ гээшэ. Тэдэнэр зундаа хониной ноохо хайшалалсана, үхэр мал адуулалсана, үбhэ, зелёнко хуряалсана.

Нүхэр Уржановай звено мүнөө үедэ 30 гаран hүритэй болоод байна. Бороо хурын ороогүй, сэлмэг үдэрые hамбаашалан, нийтынгээ адуу малда бардам тэжээл бэлдэхын хойноhоо тэдэнэр оролдоно.

hүүлшын мэдээнэй ёhоор, энэ звено совхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Тэдэнэй звенодо нэгэ трактор, морин нэгэ тармуур бии. Шугы соохи соорхойнуудые гараараа сабшана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): звеногой гэшүүд, 8-дахи классай hурагша Сергей Уржанов, звеное даагша, коммунист Мунко Уржанов, 10-дахи классай hурагша Владимир Жамсараев, 9-дэхи классай hурагша Юля Уржанова гэгшэд ажалдаа ошожо ябана.

АВТОРАЙ фото.
Захааминай аймаг.

...ОЛДОСЫН АША—АМЖАЛТА

...лишан Нина Александровна Зверева нёдондо жэл ... бүриhөө 2712 килограмм hү hаажа, совхоз соогоо ... hуури эзэлhэн юм. Иигэжэ нэгэ жэл соо бүхыдөө ...0 килограмм hү hааhан байна. Өөрынгөө табан жэ...түсэб 3 жэл юhэ hара соо дүүргээ. Түрүү hаали...шье жэл hайн амжалтануудые туйлажа ябана. ... Нина Александровнае өөрынгөө ажал тухай ...жэ үгэхыень гуйбабди.

...баад жэл hаалишанаар ...жэ ябанаб. Тэрээнhээ ...шье жэлнүүдтэ hэтэл ...ажалда хүдэлөөб. Мүнөө ... үнеэ hаажа байнаб. ... бүриhөө тугал аба...гарзагүйгөөр тэнжүү... Даалгагдаhан мал ... 10—12-дохишье жэлээ ...ажа байhан, залуушье, ...үшынхеэ туг аллахашье ... бии. Ехэ hү үгэ...хэ үнеэд үсөөн юм. ...дка», «Шарбуня», «Та...ниездни эрхимынь 11— ...тр hү үгэдэг байна. ...үшынхеэ туг аллаhан ... эхинhээ hайнаар hаа...дабал, 9—10 кило... үгэдэг гээшэ. Иимэ үнеэндэ анхаралаа илантаяа ехээр хандуулха хэрэгтэй. Туг аллаагүйдэнь «хуурайгаар» hаажа hургаха шухала. Саг үргэлжэ дэлэнгынь эльбэн нидхэрхэ ёhотой. Малдаа энэрхы зөөлэнөөр хандажа, бэеэ танюулха, бэедээ дадхаахые оролдодог гээшэб. Үнеэдээ сэбэрээр, хуурайгаар байлгахын тула үдэр бүри оролдоноб. Үдэшэ үглөө дэбидхэрынь hэльбэдэгби. Сошоохо, сохихо, hүхирхэ хэрэггүй. Тиигэбэл тугал хаяхадаа болохо.

Иигэжэ харууhалхада ямаршье үнеэн гээшэ элүүр, томо тугал гаргадаг, hүеэшье дууhан үгэдэг юм.

Үнгэрэгшэ жэл манай фермын коллектив ажалай hайн амжалтануудтайгаар үнгэргөө. Үбhэ хулhааршье дуталдаагүй, тэжээл бэлэдхэдэг цехшье hаатангүй хүдэлгэгдөө. Гансал үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгын эмхидхэгдээгүйhөө боложо, үнеэдээ муу үүлтэрэй бухануудта табиха баатай болодог байнабди. Энээнhээ боложо hула, багахан бэетэй тугалнууд гарана. Үүлтэр hайжаруулгада саашадаа иимэ хайша хэрэгээр хандахаяа болиёл гэхэ байнаб.

Ажалдамни үбгэн, хүүгэдни тон ехэ туhа хүргэдэг юм. Тэдэнэйнгээл ашаар зондоо хүндэтэй, ажалдаа амжалтатай ябана гээшэб.

Энэ жэл үнеэн бүриhөө 2600 килограмм hү hааха гэhэн социалис уялга абанхайб. Жэлэй түрүүшын хахад соо 1477 килограмм hаагаад байнаб. Тиимэhээ юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ байхаб гэжэ найданаб.

hҮРИНҮҮД ЖЭРЫЛДЭНЭ

Томо томо hүринүүдэй жэрылдэн байхые харахада, сэдьхэлдэ нэгэ hайхан бодол түрөөдхинэ. Зүбөөр хэрэглэжэ шадабал оньhон техникэ гээшэ жэгтэйл хүсэтэй юм байна даа! Хэдыхэн жэлэй саана 60—70 центнерэй hүриие арбаад шамбай хүбүүд хахад үдэр тухай соо сомогшо hэн. Харин мүнөө 160 центнерэй hүриие хоёр механизатор 2—3 часай турша соо соможорхино.

Манай ерэхэдэ «Пограничный» совхозой 1-дэхи отделениин Иннокентий Ястребовай даадаг звено нэгэ hүриеэ хахадлажа байгаа hэн. Бригадиртайнь танилсажа хөөрэлдэhөөр, hонин hорьмойгоо андалдаhаар байтарнай мантан томо hүри бодхоогдошоо бэлэй. Энэл ха юм даа оньhон техникын хүсэн! Тус звено юhэн хүнhөө бүридэнэ. Бултадаа механизаторнууд. Эндэ хүн бүхэндэ тусхай ажал даалгагданхай. hүри сомолгондо нэгэ механизатор үбhэ үргэдэг түхеэрэлгэдэ хүдэлнэ, нүгөөдэнь hүри дээрэhээ тэрэ үбhыень тодон абаад, жэгдэлэн эмхилнэ. Тиихэдэ сабшалан дээгүүр трактор тармуураар үбhэ тармана, баалтай үбhэ суглуулдаг түхеэрэлгэ ябана, трактор, косилкануудай үбhэ сабшаха харагдана.

Зунай шанга наранай халуун элшэдэ сабшагдаhан ногоон түргэн хатана. Тиимэhээ тэрэ дороо баал болгогдон тармагдана, суглуулагдана, hүрилэгдэнэ. Энэ хэгдэжэ байhан ажалые адаглан харахада заводой конвейертэл hанагдаха юм. Зүгөөр иигэжэ таhалгаряагүй нэгэ жэгдээр хүдэлгэхэ гээшэ гансашье оньhон техникэhээ бэшэ, харин коллективhээ тон ехээр дулдыдаха байна.

Ястребовай звено эбтэй, бэе бэеэ хахад үгэhөө ойлголсохо болоhон коллектив шуу. Тингэншьегүй аргагүй. Энэ юhэн хүн арбан хоёрдохи жэлээ суггаа хүдэлнэ ха юм. Таряа хуряалгада, техникэ заhабарилгада, үбhэ бэлэдхэлгэдэ hэтэл суггаа ябадаг гээшэ. Эдэниие нүхэдынь нэгэ бүлэ юм гэжэ хэлсэнэ. Энэ тон зүб. Эбтэй эетэй иимэ коллективтэ ажалhаа гээгдэхэ, архидаха, нийтын гурим эбдэхэ ушар дайралдадаггүй байна. Тус звено мүнөө мянгаад центнер үбhэтэй болоо. Бүхыдөө 3 мянган центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Тэрэнээ богони болзор соо, hайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ звеногой гэшүүн бүхэн хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ.

Харин мүнөө багахан газарта hүринүүд жэрылдэн бодожо байна.

Д. ДЫЛГЫРОВ.
Хяагтын аймаг.

...ҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭ ШАНГАДАНА

...бан жэлэй түсэбые бол...онь уридшалан дүүргэ...түлөө хаа хаанагүй дэл...эн мүрысөөндэ заводоймнай ...0 гаран хүдэлмэришэд, 25 ...ада, 31 халаан, 14 цех ...алдсана. Энэ мүрысөөн...үйлэдбэриин олон түрүү...д шалгаран гараа.

...аводой 87 түрүү хүдэлмэ...д табан жэлэйнгээ хубиин ...ые дүүргэhэн тухайгаа ...хээ. Хайрсагууд соо шэл ...лагша Н. В. Николаев, ...сарь-заhабарилагшадай бри...р В. А. Кобзев, шэл ябта...ша И. Н. Габеев, элhэ шу...үтаруулагша О. С. Белик... гэгшэд табан жэлэй хү... түсэбые бүри нёдондо ... дүүргэhэн байха юм. ...одой 630 хүдэлмэришэн ...унис ажалай ударнигай ... зэргэдэ хүртэнхэй.

...дэлмэришэднай социалис ...нуудые дүүргэхэ гэжэ ...эй эхинhээ эршэмтэй шан...р ажаллажа эхилhэн юм ...шние түрүүшын хахад жэ...ы үрэ дүнгүүд элеэр харуул...Манай коллектив энэ хуга...а түсэбhөө гадуур 155 ...ан дүрбэлжэн метр сонхын ... үйлэдбэрилэн гаргаа. ...энь жэлэй социалис уял... харааалагдаhанhаа 105 ...ган дүрбэлжэн метрээр ... ехэ юм. Түсэбhөө гадуур ...1 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл хайрсагуудта ябталагдажа, хэрэглэгшэдтээ эльгээгдэбэ. Шэл амhарта хэхэ даабари мүн лэ холо үлүүлэгдэhэн байна.

Шэлэй шанар hайжаруулагдаа. Социалис уялгын ёhоор 1-дэхи сортын шэл 76,5 процентдэ хүргэгдэхэ байгаа. Харин үнгэрhэн хахад жэлдэ 1-дэхи сортын шэл 78 процентдэ хүргэгдөө. Бии байгаа түхеэрэлгэеэ ашагтай hайнаар хэрэглэhэнэй, ажалай эмхидхэл hайжаруулhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 103,1 процентдэ хүргэгдэhэн байна.

Алмалта арьбалалта туйлаха, түүхэй эд хэрэгсэл, материал алмаха гэжэ бүхы хүдэлмэришэднай оролдоно. Энээнэй ашаар хахад жэлэй туршада 2439 тонно түлишэ, 49 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн алмагдаа.

Хүдэлмэришэд, бригада, халаан, цехүүдэй коллективүүд хоорондоо мүрысэнэ. Коллектив бүхэн жэлэйнгээ түсэб, социалис уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ, тиигэжэ табан жэлэй даабарие болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ тэмсэнэ. Олон коллектив жэлэйнгээ социалис уялга холо үлүүлэн дүүргээ.

Халаануудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ материал, түүхэй эд бэлдэдэг цехэй 2-дохи халаан эрхимлэнэ. Мастер Н. И. Король гэгшын хүтэлбэрилдэг энэ халаан шихтэ бэлдэхэ түсэбөө 104,2 процент дүүргээд даабариhаа гадуур 669,7 тонно шихтэ бэлдэhэн байна. Халаанай хүдэлмэришэдэй бэлдэhэн шихтын шанар hайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг юм.

Машинно-ванна цехэй мастернууд Н. В. Коренскаягай, Ю. С. Лосевой даадаг 3-дахи халаанай хүдэлмэришэд социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргээ. Тус халаанайхид хахад жэлэй түсэбhөө гадуур 76,6 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилөө. Энэнь жэлэй социалис уялгаар хараалагдаhанда орходоо аяар долоо дахин үлүү ехэ болоно.

Инженер-технологууд Н. А. Богданова, А. А. Коняева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг 1-дэхи халаанай хүдэлмэришэд шэл отолон ябталдаг цех соогоо эрхимлэнэ. Халаанай коллектив жэлэй социалис уялгануудаа холо үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэр хахад жэлэй даабариhаа гадуур 132,2 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл хайрсагуудта ябталан хэжэ, завод соогоо мүн лэ эрхимлэжэ ябана.

Шэл амhарта, модон хайрсагуудые хэдэг цехүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлана. Эдэ цехүүдтэ ажалай түрүүшүүл яhала олон. Мастер Г. П. Курановагай даадаг 4-дэхи халаан хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь холо урид дүүргээд, даабариhаа гадуур 74 мянган бүтылхэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Тэдэнэр жэлэйнгээ социалис уялгые гурба дахин үлүүлэн дүүргээ. Модон хайрсагуудые хэдэг хүдэлмэришэдэй дундаhаа С. А. Никулинай даадаг бригада эрхимлэнэ. Тэдэнэр түсэбhөө гадуур 25,3 мянган модон хайрсаг хэжэ, шэл отолон ябталдаг цехэй хүдэлмэришэдтэ тушаагаа.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүд яhала hайн. Хүдэлмэришэд туйлаhан амжалтаараа сэдьхэлээ ханабашье, hанаагаа амарнагүй. Жэлэй хоёрдохи хахадта мүн лэ эршэмтэй шангаар ажаллаха, туйлаhан амжалтаяа арьбадхаха зорилго урдаа табяа. Манай коллектив түгэсхэхы жэлэй мүн табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ hайн үрэ дүнгүүдые туйлаха гэжэ шармайн оролдоно.

Л. БРУСЕНСКАЯ,
Улаан-Үдын шэлэй заводой инженер.

Эрид шууд буруушаалга

Чилиин арадай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байлгын митингнүүд Советскэ Союзда үнгэргэгдэнэ. Пиночедэй фашис захиргаанай үүдхэhэн хашалта харшалалтанууд, харата муухай хэрэгүүд бүхы совет хүнүүдэй дурыень гутаана.

— Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэхэ гээшэ фашизмын али бүхы гутамшаг муухай ябуулгануудые зайсуулан сараха, хүнэй эрхэнүүдые, арад зоной демократическа туйлалтануудые хазагайруулдаг хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудта шиидхэхы шанга харюу сохилто үгэхэ гэhэн удхатай, — гэжэ «Запорожгражданстрой» трестын инженер Т. В. Яковенко коллективэйнгээ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. — Мүнөө Чилидэ боложо байhан үйлэ хэрэгүүд энэ ороной патриодуудай хуби заяанай түлөө үнэн сэхэ хүн бүхэнэй hанаае зобоожо байна. Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан фашис шорон түрмэдэ хаагданхай. Тэрэнэй нэрэ ажалшадай аша туhада, демократиин ба эрхэ сүлөөгэй хэрэгтэ үнэн сэхэ байлгын hүлдэ тэмдэг болоно. Тэрэниие мүн политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө хунтын шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан зобоогдожо байhан бүхы хүнүүдые дары сүлөөлхэ эрилтэ табинабди.

Митингдэ хабаадагшад Чилиин демократуудай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанаа мэдүүлээд, Чилиин сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлшэдые мүрдэхэ ябадалые болюулха, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө хаагдаhан хүнүүдые сүлөөлхэ эрилтэ табиба.

Алма-Ата хотын пластмассаар элдэб эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг «Кзыл-Ту» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ митинг болобо. Чилиин фашистнууд зэрлиг муухай аашa гаргажа байна гэжэ митингдэ хабаадагшад дураа гутангяар мэдүүлээ. Нэгэдэлэй партбюрогой секретарь Н. Нартазинов, слесарь А. Петров үгэ хэлэхэдээ, сэрэгэй хунтын харата муухай хэрэгүүдые буруушаажа байhанаа, Чилиин демократическа хүсэнүүдэй тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанаа элирхэйлбэ.

Эстониин пароходствын олон мянган хүнhөө бүридэhэн коллективтэ митинг болоо. Сэрэгэй хунтын хашалта харшалалтануудые дары болюулха, нүхэр Луис Корваланиие болон Чилиин арадай сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдые фашис түрмэнүүдhээ, концлагерьнуудhаа сүлөөлхэ эрилтэ табяа. Балтиин судна заhабарилгын заводой, Ташкентын «Подъемник» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй, ороной бусад хэдэ хэдэн предприятинуудай ажалшадай коллективүүдтэ митингнүүд боложо, Чилиин патриодуудай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД hАЙШААНА

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй шатын хүдэлмэриин дүүргэлтэдэ зорюулагдаhан митинг үсэгэлдэр Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада үнгэргэгдэбэ.

Комбинадай парткомой секретариин орлогшо Тамара Петровна Дерес митинг нээhэн байна.

Удаань коллективэй эрхим хүдэлмэришэн, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Лидия Никитична Глушковада үгэ үгтэбэ. Тэрэ Хельсинкидэ үнгэргэгдэhэн зүблөөнэй дүнгүүдые, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэн үгые комбинадайнгаа хүдэлмэришэдэй hайхашаажа, үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ, ехэ үндэрөөр сэгнэжэ байна гэжэ хэлэбэ. Бидэнэр, хүдэлмэришэд Эхэ hайхан оронойнгоо урган hалбархын, хүгжэхын түлөө үшөө габшагайгаар, үшөө оролдосотойгоор хүдэлхэбди. Мүн КПСС-эй XXIV съезд дээрэ баталан абтаhан энхэ тайбан ажабайдалай программын урагшатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhые тэмдэглэбэ. «Мүнөө бригадымнай гэшүүд КПСС-эй XXV съездын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ» гэжэ нүхэр Глушкова тогтон тэмдэглээ.

hүүлээрнь нэхэлгын үйлэдбэриин мастерай туhалагша Василий Николаевич Парамонов үгэ хэлэбэ.

Тэрэнэй удаа ноохо ээрэлгын цехэй мастерай туhалагша Николай Лукич Солодухинда үгэ үгтэбэ. Тэрэ оролдосотой ажалаараа түрэл партиингаа, гүрэн түрынгөө ажал ябуулга дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ. КПСС-эй XXV съездын нэрэ зэргэдэ хүртэн, коммунистнуудай энэ ехэ хуралдаае ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэhэн тушаа хэлэбэ.

Тэрэшэлэн залуу нэхэгшэ Августина Доржиевна Очирова үгэ хэлээ.

Митингын түгэсхэлдэ комбинадай коллектив аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ Европын зүблөөнэй хүдэлмэриин дүнгүүдые халуунаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлhэн резолюци баталан абаба.

Резолюци дотор зүблөөн дээрэ туйлагдаhан эгээл ехэ амжалта — гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай гол журамай Деклараци мүн гэжэ бэшэгдээ.

Нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад зүблөөнэй дүнгүүдтэ зорюулжа, түсэбhөө гадуур 5 миллион 182 мянган түхэригэй продукци худалдаха, 88 тонно угаагдаhан, 8 тонно ээрэгдэhэн ноохо, 20.000 метр угаагдаадүй сэмбэ ба эды шэнээн метр бүд нэхэхэбди гэhэн социалис уялга абаба.

«Энэ уялгамнай дэлхэйн энхэ тайбан байдалай түлөө манай хубита болоно», — гэжэ нарин сэмбын комбинадайхид резолюци дотороо бэшээ.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

НҮХЭД ДЕПУТАДУУД, АЖАЛЛАЖАЛ ОРОЁ!

Б. СЕМЁНОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ

Байгша оной июнь hарада боложо үнгэрһэн hунгалтада республикымнай хахад миллионһоо үлүү hунгагшад коммунистнуудай ба партинабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн hаналтайгаар дуугаа үгөө. Тиигэжэ тэдэнэр Коммунис партиин ба Советскэ правительствынгаа дотоодын болон гадаадын политикые бүрин hэшээжэ байhанаа, парти болон арадай бата нэгэдэлые, эрхэтэйнээ эдэбхи ехэтэй болоhоние, политическэ талаараа бүри хүгжэhэние дахин харуулаа.

Республикымнай нютагай Советүүдтэ 8.550 депутадууд hунгагдаа гэхэ гү, али урдань үнгэрhэн hунгалтаhаа 189 хүнөөр олон болоно. Нютагай Советүүдтэ 4.820 депутат түрүүшынхеэ hунгагдаа. Энэмнай бүхы депутадуудай 56,4 процентнь болоно, hунгагдаhан депутадуудай дунда 6 мянга гаран хүдэлмэришэд ба колхозникууд — үйлэдбэрин түрүү хүнүүд. 3.800 гарэн эхэнэрнүүд. Бүхы депутадуудай 40 гаран процентнь КПСС-эй гэшүүд ба гэшүүдэ кандидадууд. 25 процентнь 30 наһа хүрөөгүй залуушуул.

Буряадай АССР-эй Верховно Советтэ 150 депутат hунгагдаа гэхэ гү, али 1971 онойхиhоо 13 депутадаар үлүү. Верховно Соведэй депутадуудай 46 процентнь хүдэлмэришэд ба колхозникууд, гурбанайнь нэгэн — эхэнэрнүүд. Республикын Верховно Соведэй депутадуудай 60 гаран процентнь түрүүшынхеэ hунгагдаа.

Соведүүдэй эмхидхэлэй сесси нютаг бүхэндэ боложо үнгэрөө. Аймагуудай, городуудай, районуудай болон сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхы органууд байгуулагданхай. Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр hайн бэлэдхэлтэй хүнүүд hунгагдаа. Нютагай Соведүүдтэ 1.437 саг үргэлжын комиссинууд байгуулагдаа, тэндэ 6.914 депутадууд гэхэ гү, али бүхы депутадуудай 81 процентнь hунгагданхай. Түрүүшын сессинүүд эмхидхэлэй асуудалhаа гадна, ажахы болон соёл культура хүгжөөхэ, ажалшадай ажаhуудалай болон культурын эрилтэ хангаха шухала асуудалнуудые хэлсээ.

Буряадай АССР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ Верховно Соведэй Президиум болон правительство — Министрнүүдэй Совет байгуулагдаа, Верховно Соведэй саг үргэлжын 12 комисси бии болгогдоо. «Республика доторхи хэлхеэ холбооной хүдэлмэри hайжаруулха, саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» асуудал сесси дээрэ хэлсэгдээ. Республика доторнай телефоной, телеграфай болон почтын хэлхеэ холбоо, мүн телевидени хүгжөөхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Кораблевой элидхэл соо, депутадуудай хэлэhэн үгэ дотор тэмдэглэгдээ. Гэхэтэй хамта энэ шухала хэрэгтэ байгаа дутуу дунданууд элирүүлэгдээ, тэдэнние усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Тиигэжэ эмхидхэлэй үе дүүрээд, арадай хэдэн мянган түлөөлэгшэд уялга, зорилгоёо дүүргэжэ эхилбэ. Тэдэнэй саашадаа хэхэ ажал ехэ, бэелүүлхэ хэрэг шухала ба харюусалгатай.

Шэнээр hунгагдаhан Соведүүд юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ, арбадахи табан жэлэй эхилхэ сагта, хэгдэhэн ажалай дүн гаргаха, коммунизм байгуулгын түйлай ехэ программа хараалха Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын нээгдэхэ гайхамшаг үе сагта хүдэлмэрөө эхилбэ. Соведүүдэй ябуулжа байгаа бүхы хүдэлмэри бүри гүнзэгы удхатай болоно. Нютагай бүхы Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай уялга, зорилгонуудаа зүбөөр ойлгон бэелүүлхэнь, экономико болон соёл культура хүгжөөхэнь, арад зоной ажана байдал hайжаруулха хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гарган, хубитаа оруулхань тон шухала.

Нютагай Соведүүдэй эрхэ ба уялга «Районой, городской, сельскэ, поселково Соведүүд тухай» Хуули соо али тодоор хэлэгдэнхэй. 1972 оной сентябрь hарада СССР-эй Верховно Совет «СССР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадай статус тухай» гэhэн Хуули гаргаа. Энэ Хуулин соо депутадуудай эрхэ ба уялга анха түрүүн али тодоор элирүүлэгдэжэ, хуули болгогдон баталагдаа.

«Депутат гэшэ тон хүндэтэй ба харюусалгатай уялга гэшэ, — гэжэ тус хуули соо хэлэгдэнэ. — Арад зон депутадуудта гүрэнэй болон ниитын шухала уялга даалгана... Депутат бүхы ажал хүдэлмэрөөрөө hунгагшадайнгаа этигэл найдабари харюулха, арад зоной эрилтэ хэмжээндэ хододоо байха уялгатай».

КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Москва хотын Бауманска hунгуулиин округой hунгагшадай урда хэлэhэн үгэ соогоо «Депутат гэшээмнай засагай органуудта өөрынгөө hунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэ байхаhаа гадна, мүн нютагуудтаа бүхы арадай ашаг туhые сахидаг түлөөлэгшэ юм. Тэрэ хадаа бүхы совет арадай аша туhада, партиин политикын шууд сэхээр бэелүүлэгдэхын хойноhоо оролдожо байха ёhотой» гэжэ хэлээ hэн.

Депутадуудай ажал ябуулгын гол шэглэл нимэ байха ёhотой гэбэл:

Нэгэдэхеэр, депутат ямаршье тушаалда байхадаа — хүдэлмэришэн, колхозник, багша, врач, хүтэлбэрилэгшэ — даалгагдаhан ажалаа hайнаар хэхэ, түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, хүдэлмэри дээрээ жэшээ харуулха, коллективтээ, тэндэхи зарим хүнүүдтэ байгаа дутуу дундануудтай эбсэхэгүй, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө туhалха, тэдэндээ өөрынгөө дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари дамжуулан үгэхэ, өөрөө эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые шудалха уялгатай.

Хоёрдохёор, депутат өөрынгөө округто хүдэлмэри ходо ябуулжа, hунгагшадтаяа нягта холбоо барисаатай, ажалшадай хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байха ёhотой. Тинхын тула тэдэнэр ажалшадай эрилтэ, гуйлта hайса мэдэхэ, тэдэнэй дурадхалнуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ, hунгагшадайнгаа урда саг үргэлжэ тоосожо байха болоно.

Гурбадахяар, депутат өөhэдынгөө Соведэй ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ёhотой. Тиихэдээ ганса сессидэ байха бэшэ, харин тэндэ харагдажа байгаа асуудал хэлсэлгэдэ, саг үргэлжын комиссиин, депутадуудай пост болон бүлэгүүдэй ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, Соведүүдэй ба тэдэнэй гүйсэдкомуудай даабари дүүргэхэ, депутадай нэрэhээ асуулта хэхэ эрхээ зүбөөр хэрэглэхэ болоно.

Бүхы Соведүүдэй депутадуудай 50 гаран процентнь түрүүшынхеэ hунгагдаhан юм гэжэ дээрэ хэлэгдээ. Эдэмнай үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг эрхим хүнүүд гээшэ. Гэбэшье тэдэндэ депутадай ажал ябуулгын дүй дүршэл үгы. Тиимэhээ партийна организацинууд, Соведүүдэй гүйсэдкомууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд залуу депутадуудай уялга зорилгоёо hайса ойлгожо, хүдэлмэреэ ябуулхынь түлөө анхаралаа ходо табижа байха ёhотой.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хэдэн дахин hунгагдаhан Социалис Ажалай Герой Борис Захарович Поздеев үнэтэй үүсхэл гаргаа юм. Тэрэ залуу депутадуудай hурган хүмүүжүүлэгшэ болоод, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ туhалдаг байгаа. Б. З. Поздеевэй үүсхэлые дүй дүршэлтэй депутадууд дэмжэн абаа hэн. Гэбэшье Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд энэ шухала хэрэгые бүгэдын хүдэлөөн болгохын түлөө мүртэй хүдэлмэри ябуулаагүй. Үнгэрөөшэ зарлалай үедэ зарим аймагуудта залуу депутадуудта зохихо туhаламжа үгтөөгүй. Энэ дутуу дундые дабтажа болохогүй, hурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөе депутадуудай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай бүхы ажал ябуулга бодото зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө ажалшадай хүсэ шадал элсүүлгэдэ зорюулагдаха зэргэтэй. Тэдэ зорилгонуудай зарим нэгэн тухай тогтое.

Юhэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр оройдоол табан hара үлэшэбэ. Совет бүхэн, тэрэнэй гүйсэдком табан жэлэйнгээ түсэб хэн ямараар дүүргэнэб, хэн ямар шалтагаанhаа гээгдэнэб гэжэ тодорхойлхо, коллектив бүхэнэй табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой. КПСС-эй Центральна Комитедэй ба нютагай партийна организацинуудай бодото хэмжээнүүдые абаhанайнь ашаар ажалшадай депутадуудай Соведүүд нилээд hайнаар хүдэлдэг болоо. Гэбэшье, зарим предприяти, барилга, колхоз, совхозуудай түсэб уялгануудаа муугаар дүүргэжэ байхадань тэндэхи Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай анхаралаа табидаггүй, дутуу дунданuудынь усадхахын тула ямаршье хэмжээ абадаггүй байhан ушарнууд үзэгдэдэг. Имэ hанаа амар, хайша хэрэгээр хандадаг ябадалые саашадаа тэсэхээр бэшэ.

Тэжээл бэлдэлгые үргэн далайсатайгаар эрхилхэ, малай продукци абалгые дээшэлүүлхэ, зунай үедэ мал шахан таргалуулха ажал эмхидхэхэ гээшэ хүдөө нютагуудтахи Соведүүдэй мүнөө үеын шухала зорилго мүн болоно. Ургаса хуряаха, эдеэ хоол бэлдэхэ ажал улам дүтэлшэбэ, гэхэ зуура, олохон ажахынууд эдэ шухала хүдэлмэридэ бэлдэлгые удааруулжа байна.

Үбhэ сабшаха, силос дараха ажалаа түргэдхэхэ, хурьялгадаа саг соонь бэлдэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ, гүрэндэ малай, тарян ажалай продукци худалдаха түсэбүүд болон уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, үрэhэ хүрэнгэ хааха, тэжээлэй фонд байгуулха гээшэ манай гол зорилго болоно.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд өөрынгөө газар дээрэ байhан промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэ улам ехээр анхаралаа хандуулдаг болохо зэргэтэй, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, эд зөөри, хүдэлмэриин хүсэ, мүнгэ зөөри алмаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай социально-культурна, ажаhуудалай эрилтэ хангаха асуудал hайнаар хинан шалгаха зэргэтэй.

Республикадамнай ехэ барилга хэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ капитальна барилгада hомологдоhон 350 миллионhоо дээшэ түхэриг мүнгэ ашаглаха шухала. Жэлэй түрүүшын хахадта барилгын олохон организацинуудай хүдэлмэриин дүн илангаяа хангалтагүй байна. Энээнэйнь түлөө түбхын түрүүндэ олохон барилгануудай хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй. Гэхэ зуура, гүйсэдкомууд барилгын асуудалнуудые хааяа харадаг, эмхидхэлэй ажал hулаар хэдэг, барилгашадта бодото туhаламжа хүргэдэггүй. Хэрэгтэй сагтань барилгын хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табидаггүй юм. Барилга түргэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха асуудалда барилгын организацинуудhаа гадна, нютагай бүхы Соведүүд болон гүйсэдкомууд hаналаа табиха зэргэтэй.

Республика соогоо хоёр жэлэй соёлой добтолго үнгэргэхэ, hуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха тухай асуудал республикымнай Верховно Соведэй 1-дэхи сесси дээрэ 1971 оной август hарада харагдаа бэлэй. Республикымнай Верховно Соведэй VI сесси 1973 оной октябрь hарада дурсагдаhан асуудал хаража үзөөд, соёлой тэрэ добтолгые 1975 оной дүүрэтэр үргэлжэлүүлхээр шиидхээ hэн. Энэ жэлнүүдтэ манда горитой ажал хэгдээ, хаа хаанагүй, мүн республикымнай ниислэлдэшье горитой хубилалта болоо. Гэхэ зуура, энэ шухала хэрэгтэ үсөөн бэшэ дутагдалнууд бии. Муухай үйлсэнүүдтэй, найгашаhан харша, палисаднигуудтай, хатажа хосорhон hөөг бургааhануудтай тосхонуудшье зарим газарта бии. Улаан-Үдэ хотын зарим районуудташье нимэрхүү баримтанууд дайралдадаг.

Манай хото, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ариг сэбэр сахиха, тариhан модо харууhалха гээшэ саг зуурын хэрэг бэшэ. Энэ ажалые ходо hайнаар эрхилжэ байха гээшэ нютагай Соведүүдэй зорилго болоно.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд арадай гэгээрэлэй, медицинын, худалдаа наймаанай асуудалнуудта, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангалгада анхаралаа саг үргэлжэ табиха зэргэтэй.

Ажалшадые, илангаяа залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ гээшэ ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй хэхэ ажалайнь горитой хубинь болоно. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал hайжаруулха, хүн зондо кино харуулгые гуримшуулха, ниитын гурим эбдэдэг, хулиган ааша, гэмтэ ябадал гаргаха ушартай тэмсэхэ шухала.

Хүнүүдые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхын тула үргэн ниитэ ажалшадые ниитын элдэб хэмжээ ябуулганuудта эдэбхитэйгээр хабаадуулха, общественна эрхилхэ хэрэгтэ хабаадуулха гээшэ утаа шухала юм. Нютагай олон тоото асуудал шиидхэлгэдэ гансашье депутадууд бэшэ, харин олониитэшье эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй. Эдэ асуудалнууд яажа шиидхэгдэнэб? Жэшээнь, поселогто гү, али тосхондо ажал хэжэ шадаха 1.000 шахуу хүнэй 300—400-иинь залуушуул байгаа гэлэй. Тэдэнэрэй хэр олониинь уран hайханай самодеятельностиин кружогуудта, эхэнэрэй советтэ, арадай дружинада, мүн ниитын бусад хэмжээ ябуулганuудта хабаадалсанаб? Тон үсөөхэниинь, hайн болоходоо, арбаадынь лэ хабаадалсадаг юм. Тиимэhээ ашатай туhатай ниитын хэрэгтэ шадаал hаа, олон хүнине хабаадуулха шухала. Тиигэбэл ехэ аша туhа хүргэгдэхэ байна.

Соведүүдэй хэхэ ажалынь нилээд ехэ, тиимэhээ Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд болон депутадууд ямаршье асуудал шиидхээ hаа, тэрээндээ харюусалгатайгаар, зохёохы ёhоор хандаха, үүсхэл гаргаха зэргэтэй, тиихэдээ бэрхэшээлнүүдhээ айнгүйгөөр ямар нэгэн хэрэгые шиидхэхэдээ, заатагүй амжалта түйлаха зэргэтэй.

Энэ жэлдэ республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таhагууд сельскэ, поселково, сомоной Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэдэ хэдэн кустовой семинарнуудые үнгэрөө hэн. Тэдээндэ хабаадагшадай мэдүүлhэнэй ёhоор, ехэ туhанай семинарнууд үнгэргэгдөө. Бэшүүрэй, Хяагтын аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэришэд Бага-Куналейн сельскэ Соведтэ үнгэргэгдэhэн семинарта хабаадалсахадаа, нэгэ аймагай Совет нүгөө аймагай Соведтэй мүрысэхэ зэргэтэй гэжэ шиидэгдэhэн байгаа. Тиихэдэ хэн хэнтэй мүрысэхэб гэжэ семинар дээрэ тодорхойлогдоо бэлэй. Удаань социалис уялганууд абтаhан юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэдэг болоо. Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ иимэрхүүгээр хандаа. Иимэ hайн hайхан үүсхэл бүхы республика соомнай үргэнөөр тараха бэзэ гэжэ найдагдана. Энэ зарлалай Соведүүд 1976 оной арадай ажахын түсэбые, мүн арбадахи табан жэлэй түсэбые хаража үзөөд, баталха зэргэтэй.

Энээнтэй дашарамдуулан, депутадуудта кандидадуудтай болоhон уулзалгануу дээрэ hунгагшадай захиhан захлае анхаралтайгаар шэнжэлхэ, тэдэ захяануудые дүүргэхэ талаар хэмжээнүүдые абаха болоно.

hунгагшадай захяагаар жэл бүри шэнэ hургуули, эмнэлгын зургаанууд, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, хүн зоной эрилтэ хангадаг предприятинууд, соёлой эмхи зургаанууд жэл бүри олоор баригдажа, ашаглалгада үгтэнэ. Гэр байра бариха, заhабарилха, ажалшадай амаралта эмхидхэлгые hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байна.

Эндэ табигдаhан бүхы асуудалнуудые богони болзор соо шиидхэхэ аргагүй байна гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Олон тоото захяануудые дүүргэхын тула гүрэнэй ехэ мүнгэ зөөри, материальна хэрэгсэл, саг хэрэгтэй.

Гэхэ зуура, нютагай Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд, республикын зургаанууд бии байгаа бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хэдэн жэшээнүүдые харуулая. Байгал-Хударнин hунгагшад Сэлэнгэ мүрэн дээрэ хүүргэ бариха тухай асуудалаар депутадуудта нэгэнтэ бэшэ хандаhан байгаа. Гэхэ зуура, автомобильна харгынуудые бариха, ашаглаха управлени (тэрэнэй начальник нүхэр М. В. Поспелов) үнинэй шиидхэгдэхэ болоhон энэ асуудалые саг соонь хаража, хэмжээ абаагүй. Гэхэ зуура, Сэлэнгэ мүрэнэй зүүн бэеэр оршодог предприяти, колхоз болон совхозууд, хүн зон ехэ бэрхэшээлтэй ушарна, автотранспорт сагаа ехээр миин барана. Байгалай эрьедэ үзэсхэлэн гоё Максимиха тосхон оршодог. hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ хэдэн пансионат, амаралтын байшангууд нээгдээ. Гэхэ зуура, нютагай хүн зоной, амарагшадай саг үргэлжэ хандаашье hаань, мүнөөшье болотор эндэхи гэр байранууд электрын элшэ хүсөөр хангагдаагүй байhаар. Гэхэ зуура, энэ тосхон шадар ехэ хүсэтэй электрын утаhан гарадаг байна. Баргажанай аймагай Соведэй гүйсэдком, «Бурятэнергын» управлени дурсагдаhан асуудалые шиидхэхын тула hаналаа гүйсэд табяагүй, оролдоогүй байhаар. Үшөө нэгэ жэшээ. Мысовая станциин узелай, локомотивна депогой түрүү машинист В. К. Митин Бабушкин хотын hунгагшадай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлhэн байгаа: «Манай хотодо hайн типовой бани үгы, хооhон найдуулгаяа орхижо, хэрэг дээрэнь хотын типовой бани бариха шухала». Энэнь тон зүб эрилтэ мүн.

hунгагшадай захяа заабари Соведүүдэй хэхэ ажалай шиидхэхы программын шухала хубинь болоно. Эдэ захяа заабаринуудые хараадаа абажа, сорсолон бүридхэхэhөө гадна, тэрэнние бэелүүлхын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха шухала байна.

Соведүүдэй хүдэлмэрине hайжаруулхын тула партийна хүтэлбэри хэрэгтэй. Депутадууд-коммунистнууд, Соведүүдэй партийна бүлэгүүд Соведүүдэй бүхы хүдэлмэридэ ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Коммунистнууд бүхы депутадуудта жэшээ харуулха уялгатай.

Даалгагдаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын, юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болон КПСС-эй XXIV съездээр хараалагдаhан коммунизм байгуулалгын асари ехэ программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ажалшадай депутадуудай Соведүүд, арад зоной олон тоото түлөөлэгшэд областной партийна организациин хүтэлбэри доро бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна.

ЯРУУНЫНХИДАЙ

ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

КОММУНИСТЫН ҮГЭ НАЙДАМ…

«Комсомольский» совхозой түб Тэлимбэ тосхонhоо зүүн-урагшаа 30 гаран километр ябахада Шэтын трактhаа холо бэшэхэнэ Шэмшээнэй зуhалан оршоно. Горхоной эрье дээрэ малшадай гэр. Харин аяар тэрэ ойн захаhаа нааша нюгоорон нэмжыhэн нугын дунда олон үхэрнүүдэй таран, намжаа бэлшэжэ ябахань харагдана. Энэмнай совхозой түрүү үхэршэн коммунист Шахардин Кашапович Кашаповай даадаг hүрэг гээшэ. Малаа адуулжа ябаhан дүшэ гаран наhанай хүн хүрин хээрэ моринhоо буужа, бидэнтэй мэндэшэлэлдэhэнэйнгээ hүүлээр, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэбэ.

Зунай бэлшээридэ гараhаар малнай түлжэжэшье, таргалжашье байна. Эдэ малыемнай харыт, — гээд, Шахардин Кашапович наада захын томо сарнууд тээшэ заана. — Эдэмнай нёдондоной түл гээшэ. Харин мүнөө дүнэн сарнууд гэхээр бэшэ гү? Июнь, июль hаранuудта толгой бүриинь шэгнүүр адагынь жаран килограмм нэмэжэ байха. Гансахан июнь hарада сүүдхын шэгнүүр дунда зэргээр 1215 граммаар нэмээ hэн. Энэ дүнгөөр би аймагай мал адуулагшадай мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлжэ ябанаб. Яруунын совхозой малшадай уряада харюу болгон абаhан 100 үдэртэ 100 килограмм нэмэлтэ шэгнүүр түйлаха уялгадаа заатагүй хүрэхэ зорилготойб.

Кашаповай гүүртэдэ Монголой ба Шэмшээн гэжэ горхонууд шадархи бэлшээри даалгагданхай. Уhаниинь хүйтэн, тунгалаг. Хабарай hүүлдэ, мүн зунай түрүүшын hарада бороо ороогүйшье hаань, эндэхи бэлшээриин ногоон hайнаар ургаа. Юуб гэхэдэ, бэлшээри дээгүүрнь hубагууд татагданхай тула малшан өөрөө хартаа hайрамаар hайса уhалжа үрдиhэн байгаа. Энээнэй ашаар малынь ган гасуурашье сагта садхалан бэлшээ, хүсэ шадалаа ехээр нэмээгээ бшуу. Дүршэлтэй малшан бэлшээрэе hэлгэн байжа үхэрнүүдээ адуулдаг гуримтай. Жэшээнь, 5—7 хоногой туршада голой зүүн нутада малаа бэлшээдэг, удаань баруун бэедэ гаргадаг. Илангаяа халуун үдэрэй болоходо, голой эхин өөдэ ой модотой hүүдэрлиг, ногоо элбэгтэй газар уруу заладаг. Бэлшээри дээрэнь минеральна тэжээл болохо дабhан абаашагданхай.

Халуун үдэрнүүдтэ малай муугаар эдеэлдэг туладань Шахардин Кашапович hүниндөө адуулдаг юм. Даажа абаhан малаа зулгы сагта түргөөр таргалуулхын түлөө тэмсэлдэнь тэрэнэй hамган Санья Сафиуловна, 10-дахи класс дүүргээд, совхоздоо хүдэлжэ байhан Татьяна басаганиинь ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Энэ малша бүлэ харууhалжа байhан 91 хашарагайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 355 килограммда хүргэхэ гэhэн уялга абанхай. Тиихэдэ 35 толгой үхэр 400 килограмм шэгнүүртэй болгогдохо. Эдэнэр хэлэhэндээ хүрэхэнь лаб. Үнгэрhэн жэлдэшье Кашаповтанай бүлэ харууhалжа байhан [...] шарагуудайнгаа тус[...] шэгнүүрые сүүд[...] граммаар нэмэжэ [...] байна. Тэрэнэй ур[...] нүүдтэ тугалыень [...] hалгаангүй хүхүүл[...] дэг гүүртэ дээрэ [...] байхадаа баhал hай[...] түйладаг бэлэй.

— Эндэhээ 12 мод[...] зарта оршодог Обо[...] газарта hүрэгөө hа[...] абаашахамнай. Зу[...] шээриин уулзадха д[...] шэгнэдэг шэгнүүр то[...] хой юм. Тэндэ дүр[...] гын мал шэгнэдэг[...] Манай үхэрнүүд сү[...] хэндэ адагынь мян[...] граммаар шэгнүүрэ[...] гээд байхань сохо[...] гэжэ Шахардин Ка[...] хэлээ hэн.

Коммунист малша[...] хэлээгүй. hаяхан Т[...] хонходоходомнай, [...] үхэршэн Ш. К. [...] июль hарынгаа уял[...] жалтатайгаар дүүрг[...] най бэлшээриин т[...] хугасаада бүри дээгү[...] түйлахын түлөө [...] байна гэжэ совхозо[...] комhоо мэдээсэбэ.

Д. ДУГА[...]
манай [...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] үхэршэн Ш. К. Каш[...]
Авторай [...]
Яруунын аймаг.

Зэдын аймагай Доодо Бургалтайн дунда hургуулиин hурагшад жэл бүри түрэл «Мир» колхоздоо хамhалсадаг юм. Мүнөөшье зун hурагшад ногооной гурил бэлдэхэ, үбhэ хуряаха хаhада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрегадые хүтэлбэрилэгшын орлогшо Феликс Халтанов сугтаа ажалладаг hурагшад В. Гармаев, В. Мухолзоев, В. Гармаев гэгшэдтэ ногооной гурилай шанар тухай хөөрэжэ байна. hурагшад А. Бадмаев, В. Банзаракцаев гэгшэд ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото.

Харьковай метрополитенэй түрүүшын участогта hүүлшын хүдэлмэри дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

Тус метрополитенэй 10 километр утатай трасса городой түбые Малышевай нэрэмжэтэ транспортна машина бүтээлгын, Кировэй нэрэмжэтэ турбинын, Харьковай электромеханическа ба бусад заводуудай оршодог районтой холбохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: метрополитенэй «Спортивная» гэжэ станци.

ТАСС-ай фотохронико.

КОНКУРСДО ИЛАГШАДТА ШАНГУУД БАРЮУЛАГДАБА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр. Б. Иртышский). Машинаар үнеэдые hаадаг мэргэжэлтэдэй бүхэроссин VII конкурс Ленинград шадархи «Детскосельский» гэжэ совхоздо зургаан үдэр соо үргэлжэлhэн байна. 70 областиин, хизаарай, автономито республикын зуу шахуу хүн Россин Федерациин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө.

Мүрысөөнэй дүнгүүд соргсологдобо. Московско областиин «Память Ильича» колхозой hаалишан А. Н. Буртнева эхэнэрнүүдэй дунда алтан медаляар шагнагдаа. Татарай АССР-эй «Кураловский» совхозой хүдэлмэришэн Л. И. Киселевич мүнгэн шанда хүртэбэ. Рязанска областиин адуу үсхэбэрилгын эрдэм-шэнжэлэлгын бүхэсоюзна институдай туршалгаүйлэдбэриин ажахын түлөөлэгшэ Н. В. Козина гурбадахи hуури эзэлhэн байна.

Новосибирскэ областиин «Боровское» гэжэ туршалгын ажахын хүдэлмэришэн Н. Н. Грачёв эрэшүүлэй дунда алтан медаляар шагнагдаа. Тэрэ Россин чемпионой нэрэ зэргэдэ хоёрдохёо хүртэбэ. Свердловско областиин «Сладковский» совхозhоо И. А. Кайгородов — мүнгэн, Тамбовско областиин «Красный путиловец» колхозhоо Н. Н. Мусинов бронзо медаляар шагнагдаhан байха юм.

«Ёлочка» гэжэ машинаар үнеэдые hаадаг мэргэжэлтэд хүндэлэлэй табсан дээрэ түрүүшынхеэ гараба. Московско областиин Ленинэй нэрэмжэтэ совхозой түлөөлэгшэ Е. В. Маркелова алтан медаляар шагнагдаа.

РСФСР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо А. А. Абдразяков конкурсдо илагшадта шангуудые барюулhан байна.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР БУЛАД ХАЙЛУУЛБА

ЧЕРЕПОВЕЦ (Вологодско область). (ТАСС-ай корр.). СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Череповецкэ металлургическа заводой булад хайлуулагшад табан жэлэй эхинhээ хойшо даабариhаа гадуур 350 мянган тонно булад хайлуулба. Энэнь, уялгануудаар хараалагдаhанда орходоо. 80 мянган тонноор ехэ юм.

1-дэхи, 12-дохи пеэшэнгүүдэй бригаданууд эгээл үндэр бүтээсэ түйлаhан байха юм. Жэлэй эхинhээ хойшо эдэнэр 1 миллион 300 мянган тонно булад хайлуулаа. Энээнэй 100-дахи тонно бүхэниинь түсэбhөө гадуур хайлуулагдаба.

ГОРНЯГУУДАЙ БАЯН ОЛЗО

ЧЕРВОНОГРАД (Львовско область). (ТАСС-ай корр. И. Вовк). «Великомостовская - Комсомольская» гэжэ наймадахи шахтын коллектив шулуу нүүрhэ малтаха табан жэлэйнгээ түсэбые уялгануудаар хараалагдаhанhаа 35 үдэрөөр урид дүүргэбэ. 1971 онhоо хойшо ажалай бүтээсэ 31,8 процентээр дээшэлээ, тонно шулуу нүүрhэнэй өөрынь үнэ сэн 22 мүнгөөр хямдаржа, 305 мянган түхэригэй ашаг олзо үгөө.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ шахтын горнягууд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан байна. Энэ жэлэй дүүрэтэр хахад миллионhоо дээшэ шулуу нүүрhэ малтахые шиидэбэ.

ЧЕБЫШЕВЭЙ БА ЦИОЛКОВСКИИН ТҮРЭhЭН НЮТАГТА

КАЛУГА. (ТАСС-ай корр. Ю. Никонов). УласхооронДын математическа табадахи конференци эндэ хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Советскэ Союзай, хэдэ хэдэн социалис оронуудай, мүн Голландиин, США-гай, ФРГ-гэй, Швециин, Японой эрдэмтэд научна элидхэлнүүдые хэhэн, математикын гол шухала hалбаринуудаар амжалта түйлалтануудаа хубаалдаhан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ — АЛАС-ДУРНА ЗҮГ

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр. Н. Борисова). «Совет Алас-Дурна зүг» гэhэн уран зурагай зоныи выставкэ эндэ хаагдаба. Уран зура[...] графикын, скульптурын [...] гаран бүтээл эндэ табиг[...] харуулагдаhан байна. [...] зураашад хизаарайнгаа [...] хим түрүү ажалшадые, [...] тагдашагүй үзэсхэлэн [...] хан байгаалине, шэнэ ба[...] гануудые тобойсо, үнэ[...] бөөр харуулна.

«АРТ» ФРАНЦИ ОШО[...]

ОРДЖОНИКИД[...] (ТАСС-ай корр. Т. [...]фи[...]). Арадай аман зохёолоор [...] руулан табигдаhан [...] нааданай уласхоорон[...] фестивальда хабаадахы[...] ла Хойто Осетиин «Арт» [...] жэ ансамбль Франци ошо[...] мордобо. Осетин хэл[...] оршуулхада, «Арт» [...] «Гал» гэhэн удхатай. О[...] джигидүүд сахилгаан [...] гөөр хатар наадажа, а[...] далаа, ажал хэрэгүүдэ[...] сэлэн харуулдаг байна. У[...] hайханай артистнууд ф[...] вальда хабаадахадаа, [...] шодой хатар, басагада[...] гаа наада, осетин арада[...] данай хатар гүйсэдхэхэ [...] Кировэй нэрэмжэтэ со[...] хүдэлмэришэд, алба [...] шад Гизельскэ соёлой [...] шангай ансамблиин кол[...] тивтэ ороно.

Арадай хиналта

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИ ГАМТАЙГААР ХЭРЭГЛЭХЭ

Юһэдэхи табан жэлэй туршада предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ техникээр хангаха асуудалда партийна, советскэ органууд, арадай хиналтын городской, районно комитедүүд гол анхаралаа хандуулжа үргэлжэлһөөр.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ табигдаһан зорилгонуудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые хараад үзэе. Улаан-Үдэ хотын ажахые хүгжөөхын тула хүдэлмэриин хүсэн, материальна хэрэгсэлнүүд хэрэгтэй байхаһаа гадна, хүсэд хүрэхэ электрын элшэ хүсэн хэрэгтэй. Энэ асуудал шиидхэхын тула һүүлэй үедэ горитой ажал хэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта Улаан-Үдын ТЭЦ-дэ шэнэ энергоблок табигдаа, тэрээнэй ашаар городой хүн зондо халуун уһан нилээд ехээр нэмэжэ үгтөө. Гэхэтэй хамта, ТЭЦ-эй, «Бурятэнергиин» хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэридэ хабаатай асуудалнуудые ехэ удаанаар шиидхэнэ.

ТЭЦ руу татагдаһан түмэр харгын һалаануудые олошоруулгада, складуудые үргэдхэн һайжаруулгада һомологдоһон мүнгэ зөөри жэлһээ жэлдэ муугаар хэрэглэгдэнэ. Энээнһээ боложо түлишэ ехээр дуталдадаг, үбэлэй сагта ажалшадай байрануудай муугаар дулаасуулагдадаг дээрэһээ гомдол олоор ороно.

ТЭЦ-дэ асарагдаһан шулуу нүүрһэнэй вагонуудһаа саг соогоо буулгагдаагүй дээрэһээ ехэ хэмжээнэй яла түлэгдэнэ. Жэшээнь, байгша оной түрүүшын гурба һарын туршада вагонуудай ашаае буулгаагүй байһанайнгаа түлөө ТЭЦ 28 мянган түхэригэй яла түлөө. Зарим үдэрнүүдтэ ЛВРЗ-дэ ороһон түмэр зам дээрэ, мүн түмэр замай бусадшье станцинуудта нүүрһэ тээһэн 500 шахуу вагон суглардаг байгаа.

«Бурятэнергиин», ТЭЦ-эй хүтэлбэрилэгшэдэй зохихо хэмжээ абаагүйһөө боложо, иимэрхүү ушар тохёолдоо. ТЭЦ-ые нүүрһөөр саг соонь хангаха асуудалда Галуута-Нуурай шахтанууд, Бага-Холбоолжоной нээ...л разрез нилээд бэрхэшээлнүүдые ушаруулдаг байна. Дурсагдаһан шахтанууд үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда, байгша оной январь һарада 51 мянган тонно нүүрһэ дутуу үгөө. Энээнһээ уламжалан гүрэндэ нилээд ехэ гарза хохидол ушаруулагдана.

Арадай хиналтын городской комитет энээн тушаа зохихо тобшололнуудые хээд, дутуу дундануудаа усадхахыень «Бурятэнергын» Улаан-Үдын ТЭЦ-эй хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаа.

Ашаанай вагонуудые удаан барижа, гүрэндэ гарза хохидол ушаруулха баримтанууд бусадшье предприятинуудта ушарна. Жэшээнь, мяха-консервын комбинат байгша оной түрүүшын гурба һарын туршада вагонуудые бариһанайнгаа түлөө 311 мянган түхэригэй яла түлэһэн байна. Үнгэрэгшэ 1974 ондо 392 мянган түхэригэй ялада унаһан байгаа.

Силикатна хирпиисэ хэдэг заводой баригдажа тушаагдаһанһаа хойшо зургаан жэл үнгэрөө. Энэ үе соо заводые проектнэ хүсэндэнь оруулжа, ажалша һайн коллектив байгуулха саг тулэжа ерээ. Гэбэшье, тус завод үшөөл бүтээсэ багатайгаар ажаллажа үргэлжэлһөөр. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Нёдондо жэлдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб оройдоол 88 процент дүүргэгдээ, гэбэшье салин хүлһэндэ гаргашалагдаһан мүнгэниинь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэһээ уридлаһан байна.

Бүтээн гаргагдаһан продукциин 2,5 процентнь голодоһондо гаргагдажа, 93 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулаа. Үнгэрэгшэ жэл хамта дээрээ 3,8 миллион хирпиисэ шанар муутайгаар гаргагдаа, энэнь үйлэдбэрилэгдэһэн бүхы хирпиисын 7,4 процентыень эзэлһэн гээшэ.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада тус заводто эмхидхэлэй-техническэ 70 гаран хэмжээ ябуулга хараалагдаһан байгаа. Тэдээнэйнь оройдоол 31-ниинь бэелүүлэгдээ. Предприятиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн техническэ совет холын хараата асуудалнуудые шиидхээдүй байһаар. Энэ заводто инженерно-техническэ асуудалнуудай шиидхэбэри үндэһөөрнь һайжаруулхаар болонхой.

Тус предприятида гол шухала хэдэ хэдэн асуудал шиидхэхээр болонхой. Уһаар, зайн галаар хүсэд хангагдаагүйһөө боложо, заводой үйлэдбэридэ горитой һаад тохёолдуулагдана. Карбидна шабар шэрэдэг автотранспортын саг үргэлжэ эбдэрдэг дээрэһээ завод 25.0 час сагаа дэмы хаяһан байна. Заатагүй шиидхэгдэхэ ёһотой бусадшье асуудалнууд эндэ бии байһаар. Гэхэтэй хамта, техническэ асуудалнуудые шиидхэхэ хүнүүд һүүлэй үедэ заводто үгы шахуу байгаа. Һүүлэй табан жэлэй туршада эндэ 5 директор, 6 главна инженер, 8 энергетик, 7 главна механик, 5 главна технолог ажалһаа гараа. 1974 оной туршада халаанай 4 начальнигай һуурида 15 хүн орожо хүдэлһэн байна. Иимэрхүү байдалда ороод байһан хирпиисын заводой коллективэй хүдэлмэриие һайжаруулха бэрхэтэй болонхой.

Энэ табан жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые улам дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Энээн тушаа бага бэшэ ажал хэгдээ, саашадаашье хэгдэхээр хараалагдана. Хилээмэнэй зүйлнүүдэй, барилгын республиканска управленинүүд, эдеэ хоолой промышленностиин министерство амһартагүйгөөр хадагалха складуудые барижа эхилэнхэй. Эдэ барилганууд үнэ сэнгээрээ, хэм хэмжүүрээрээ балай ехэ бэшэшье һаа, хилээмэ баридаг промышленностьда, мель комбинадта ехэ удха шанартай. Ушар юуб гэхэдэ, дурсагдаһан предприятинуудай баригдажа тушаагдахада, ашаа шэрэгшэдэй хэхэ ажал үгы боложо, үргэлжэдөө оньһожоруулагдаха юм. Энээнэй ашаар жэлэй туршада 30 мянган түхэригэй хэмжээтэй гүрэнэй зөөри алмагдаха байна.

«Мебель хэдэг» модо болбосоруулдаг Буряадай комбинадай дэргэдэ мебельнэ фабрика бариха асуудал ехэ удаанаар шиидхэгдэнэ. Энээн тухайда 1973 оной январь һарада «Правда» газетэдэ шүүмжэлхы статья толилогдоһон байгаа. Партиин горкомой бюро газетэдэ гараһан шүүмжэлэлые зүб гэжэ мэдэрээд, дурсагдаһан барилга түргэдхэхэ тушаа шухала хэмжээ абахыень 7-дохи СМУ-е даагша нүхэр Пластининие уялгалһан байгаа. Гэхэ зуура, партиин горкомой шиидхэбэри дүүргэхэ талаар 7-дохи СМУ-гай, БМДК-гай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаадүй байһаар.

Удаан саг соо бодхоогдожо байһан иимэрхүү барилгануудые тоолохо болоо һаа, олон. Нютагай промышленность хүгжөөхэ талаар бии байһан горитой дутуу дундануудые түргөөр усадхаха гээшэ угаа шухала болонхой. Хүнгэн, эдеэ хоолой, модо болбосоруулгын промышленностиин предприятинуудай материально-техническэ бааза үргэдхэхэ асуудалнуудта промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Республикын министерствэнүүд болон зургаанууд дурсагдаһан һалбаринуудай предприятинуудта туһаламжа хүргэхэ уялгатай.

Арадай хиналтын органууд, бүлэгүүд болон постнууд хиналта шалгалтала һайжаруулха, алдуу дутуунуудые саг соонь элирүүлэн усадхаха талаар бүхы хэмжээ абаха үүргэтэй.

С. СЕРЕБРЯКОВ,
арадай хиналтын Улаан-Үдын городской комитедэй түрүүлэгшэ.

ЭРИД ХЭМЖЭЭ АБАХА ХЭРЭГТЭЙ

РСФСР-эй арадай ажахын материальна үнэтэ зөөри урилтэ, хоролтодо оруулха, хулгайлха, дутааха, мүн гутааха ябадалтай шангаар тэмсэхэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон манай республикын министерствэнүүд, зургаанууд болон управленинүүд өөһэдтөө ...дэлтэй предприятинууд, эмхи зургаанууд болон организацинуудай мүнгэ зөөри гаргашалгые хинан шалгаха талаар зарим тэды ажал хэһэн байна.

Гэхэтэй хамта гүрэнэй мүнгэ зөөри алмаха асуудалда хайша хэрэгээр хандадаг ушарнууд үшөөл бии.

1974 оной туршада урилтэ хоролтын хэгдэһэнэй шалтагаанаар республикын арадай ажахыда 1 миллион 160 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаа, тэрэ тоодо промышленностьда 125 мянган түхэригэй, худалдаа наймаанда — 346 мянган түхэригэй, колхоз, совхозуудта — 157 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри урилтэ хоролтодо ороһон байна.

Хориин, Захааминай, Прибайкалиин, Улаан-Үдын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районто ехэ мүнгэнэй эд зөөри урилтэ хоролтодо ороһоор байна. муугаар хадагалагдаһан дээрэһээ гутажа һалаа. Үлүү гаргаша хэгдэһэнэй шалтагаанаар арадай ажахыда ехэ гарза хохидол ушаруулагдана. Тиигэжэ 1974 ондо хэгдэһэн үлүү гаргашын хэмжээн 5,6 миллион түхэригтэ хүргэгдөө. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ «Забайкаллес» комбинадта 3718 түхэриг, худалдаа наймаанай организацинуудта 360 мянган түхэриг үлүү гаргашалагдаһан байна.

Сэлэнгын леспромхоздо урдань байһан хүтэлбэрилэгшэд (директорынь Цыденов, ахалагша экономист Гомбоев, ахамад бухгалтер Дансаруев) түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэһэн шалтаг урдаа барьяад, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо үлүү ехээр мүнгэ зөөри гаргашалдаг байгаа. Тиигэжэ предприятида 74,5 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулһан байна. Шалгалтын болоходо ехэ хэмжээнэй барилгын модон хюрөөдэгдэһэн, материал дуталдаа, гадна хуули бусаар пенси, тэдхэмжын мүнгэн түлэгдөө.

«Бурятстройматериалы» гэжэ нэгэдэлдэ ородог Улаан-Үдын хирпиисын завод түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэдэггүй, түүхэй эдээ хүсэд хэрэглэдэггүй, үлүү гаргаша хэдэг байна. Байгша оной түрүүшын хахадта республикын барилгануудта 1 миллион 52 мянган хирпиисэ дутуу үгөө, хирпиисэ бүхэниинь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 7,5 мүнгөөр үнэтэй болоо. Энэ предприятида 155 мянган түхэригэй олзо доход орохо түсэбтэй аад, оройдоол 66 мянган түхэриг ороһон байна. Эндэхи ахалагша бухгалтер Матвеева кассирнууд Нечаева Тыхеева гэгшэдтэй хамтаржа, 7 мянга гаран түхэригэй мүнгэ хулуужа эдиһэн юм.

Предприяти, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозуудта хүдэлдэг главна бухгалтернууд гүрэнэй зүгһөө хинан шалгагшад байха ёһотой, ажахые шэнэ гуримаар ударидаха үедэ тэдэнэрэй удха шанар улам дээшэлхэ зэргэтэй. Гэхэ зуура, Заграйн аймагай Эрхирэгэй совхозой главна бухгалтерай уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, совхозой директор Сониев, барилгын бригадануудай бригадирнууд Арутюнян, Огансесян, Геопарян болон бусад 100 мянга гаран түхэригэй гүрэнэй мүнгэ үбэршэлһэн байна. Юрын хүнүүдһээ мал худалдажа абааб гэһэн худал хуурмаг документ бэшэжэ, 2 мянга гаран түхэриг абажа эдиһэн совхозой главна зоотехник Галсанов мүн лэ түрмэдэ һуугаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой барилгын бригадын бригадир Дрегомиров 16 мянган түхэригэй элдэб эдеэ хоол складһаа түлөөһэгүйгөөр абаһанайнгаа түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа.

Ниитын зөөридэ нигэжэ ээн бусаар хандаһанай шалтагаанаар республикын колхоз, совхозуудта байгша оной январиин 1-нэй байдалаар 762 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаа.

Предприяти, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай хоорондо саг соогоо тоосоо хэгдээгүйһөө боложо, 1975 оной январиин 1-нэй байдалаар олонхи предприяти, эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудта 5 миллион түхэригэй мүнгэ зөөри үритэй болоод байгаа.

Социалис зөөри аршалан хамгаалха ябадалые һайжаруулха тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй байгша оной февралиин 20-до баталан абаһан тогтоол соо гүрэнэй зөөри аршалан хамгаалха асуудалда гол анхарал хандуулагдаһан юм. Гэхэ зуура, Хэжэнгын, Яруунын, Прибайкалиин аймагуудтахи ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай хүтэлбэрилэгшэд болон бухгалтернууд цехүүд болон участогуудай хүдэлмэриин дүн бүхы талаһаань шэнжэлэн харадаггүй, ажалдань байһан дутуу дундануудые элирүүлдэггүй, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо дурадхалнуудые хараалдаггүй байһаар. Дээрэ дурсагдаһан предприятинуудта түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһаниинь, бэлэн болгогдоһон продукциин ямараар наймаалагдажа байһаниинь үдэр бүри хинан шалгагданагүй. Жэшээнь, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Яруунын комбинадта тоо бүридхэл муугаар табигданхай. Эндэхи 214 мянган түхэригэй элдэб үнэтэ зөөри хэрэгсэл, запасной частьнууд, ажалда үмдэхэ тусхай хубсаһанууд ямаршье документээр гэршэлэгдэнэгүй, тэдээнэй хаана байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Байгша оной январиин 1-нэй байдалаар 16 мянган түхэригэй элдэб үнэтэ эд бараан дуталдаа, эндэхи складһаа 5 мянга гаран түхэригэй үнэтэ эд бараан наймаалагдаа. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Хэжэнгын комбинадта тоосооной һулаар табигдаһан дээрэһээ хүнүүдэй захяа абадаг Цыренова 2047 түхэригэй мүнгэ зөөри үбэршэлөө.

Гүрэнэй зөөридэ гамгүйгөөр хандадаг, үрилтэдэ оруулдаг баримтанууд республикын бусадшье эмхи зургаануудта байһаар.

Тоо бүридхэлөө, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, саг соонь шалгалта хэхэдэнь предприяти, организаци, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ болон мэргэжэлтэдтэ дээдын органууд саг үргэлжэ туһалжа байха зэргэтэй. Гэхэ зуура, республикын Министрнүүдэй Соведэй түлишын промышленностиин управлениин, Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг министерствын, республикын хүдөө ажахын министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд дээрэ дурсагдаһан эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй байна.

Гүрэнэй зөөри арьбалха асуудалда хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон бухгалтернуудһаа гадна, юрын ажалшадыешье эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй.

Гүрэнэй мүнгэ зөөри болон материальна эд хэрэгсэлнүүдтэ гамтайгаар хандаха гээшэ гүрэн түрын шухала удха шанартай хэрэг болоно.

М. ОЛЗОЕВ,
РСФСР-эй финансын министерствын Буряадай АССР-тэхи КРУ-гай ахамад хинагша.

ХОЙТО ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ судна бүтээлгын заводой коллектив эршэтэй һайнаар хүдэлжэ байна. Үнгэрөөшэ зургаа һарын түсэб заводой коллектив технико-экономическа бүхы хараагаарнь дүүргэнхэй. Олохон цехэй, мастерска участогуудай коллективүүд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Илангаяа Н. Н. Комаровой, М. Б. Валеевэй, Н. О. Захаровай, М. П. Лебедевэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд һайнаар хүдэлнэ.

Коммунис партиин XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн заводто үргэнөөр дэлгэрнэ. 1974 оной дүнгөөр заводой 12 түрүү хүнүүд «юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө, 115 хүнүүд социалис мүрысөөнэй илагшад гэжэ нэрлэгдээ.

Арадай хинагша Владимир Ананьевич Баровский заводой түрүү хүнүүдэй нэгэн. Энэ нүхэрнай мүнөө 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Баровский.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ГУРИМШУУЛАГДАХААР БОЛОҺОН АСУУДАЛ

Түмэр замай Заудинск станциин хоёр тээ промышленна томо предприятинууд — талха татадаг, мяха-консервын комбинадуууд оршодог.

Дурсагдаһан станциин түмэр харгынууд дээгүүр ябаган хүнүүдэй хүндэлэн гарахын тула тусхай хүүргэ (виадук) баригданхай, гэбэшье хүнүүд тогтоогдоһон гурим эбдэн, рельснүүд дээгүүр сэхэ хүндэлэн гарадаг. Эртэ үглөөгүүр — ажалай эхилхын урда тээ, үдэшэлэн — ажалай дүүрэһэнэй һүүлээр рельснүүд дээгүүр хүнүүдэй һундэлхэнь олошордог.

Хүнүүд ямар шалтагаанаар виадук дээгүүр бэшэ, рельснүүд дээгүүр сэхэ гараһаб гэжэ элирүүлхые оролдоһон байнабди.

— Ажалдаа яаранабди, — гэжэ хүнүүдэй олонхинь харюусадаг.

Түмэр харгын рельснүүд дээгүүр сэхэ ябагшад, виадук дээгүүр ошоошодто орходоо түргөөр гарана гү гэжэ сасуулжа үзэхэдэмнай, түрүүшээрхидэнь 2—3 дахин ехэ саг гаргашалдаг байба. Тогтоогдомол гурим эбдэгшэд тушаа электровоз болон тепловозой машинистнуудтай хөөрэлдэһэн байнабди.

Рельснүүд дээгүүр ябаган хүнүүдэй гаража ябахые харахадаа машинистнууд поездоо удааруулжа, графигһаа хожомдоно, сагаа барана.

Поезд жолоодогшод гансашье Заудинск станцида ябадалаа удааруулдаг бэшэ. мүн Улаан-Үдэ станци шадар, илангаяа Шэтын переезд. «Электромашина», Шэлэй заводууд шадар, Тальцын болон бусадшье станцинуудта ябадалаа удааруулна.

Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистнууд 1975 оной түрүүшын хахадта зуу гаран хүнэй ами наһа абараһан юм. Тэдэнэй тоодо машинистнүүд В. Березкин, А. Бердников, А. Левыкин, Л. Васильев, М. Бурдуковский болон бусад бии.

Гэхэ зуура, түмэр харгы хүндэлэн гарагшадай тогтоогдоһон гурим сахидаггүйһөө боложо, заримдаа аюулта ушаршье тохёолдодог байна. Жэшээнь, мотоциклда һуужа ябаһан Балков, Титов гэгшэд Илька станци шадарай переезд дээгүүр хорюултай сагта гараха һанаатай ябатараа, түргэн поездо дайрагдажа, наһа бараа. Эрхиригэй совхозой хүдэлмэришэн Баширов Улаан-Үдэ станци шадар түмэр харгы дээгүүр һомгуугаар гаража ябатараа, маневрово поездо дайрагдаа.

Түмэр харгы дээгүүр хүндэлэн гарагшадые поезднуудай саг соогоо ябалгада һаад хэгшэд гэжэ тоолохоор болонхой. Москва—Курск замай станцинуудта тогтоогдоһон гуримай ёһоор, Заудинск мэтэ станцинуудта предприятинуудай хүсөөр дружинигуудые томилжо, ээлжээгээр дежурлаха шухала болонхой. Энэ хэрэгые түмэр замай Улаан-Үдын отделениин штабта даалгабал, зүйтэй гэжэ һанагдана.

Эндэхи штабай хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдэ хотын районуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэй, милициин отделенинүүд болон ниитын түлөөлэгшэдтэй суг таа зүбшэн хэлсэжэ, хараалагдаагүй газараар хүнүүдэй түмэр харгы хүндэлэн гаралгые болюулха, харгы хүндэлэн гараха зарим газарые гэрэлтүүлжэ үгэхэ, зохихо дохёотой болгохо шухала.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр болоо.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
Республикын арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ секторые даагша.

БАРИЛГАШАДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ШАЛГАГДАНА

Байгша оной апрелиин 10-да КПСС-эй Буряадай обкомой бюро «Республикын барилгын организацинуудай хүдэлмэри олониитын хүсөөр шалгаха» гэһэн тогтоол гаргаа һэн. Тус тогтоолой гаргаһаар Түнхэнэй аймагай арадай хиналтын комитедэй дэргэдэ аймагай харалгын комисси 9 хүнһөө байгуулагдаа юм.

7—9 хүнһөө бүридэһэн харалгын комиссинууд «Межколхозстройн» ПМК-да барилга-заһабарилгын управлениидэ байгуулагдаа. Эдэ комиссинууд тодорхой түсэб табяад, ажал хүдэлмэреэ эхилээ. Аймаг дотор хэгдэжэ байгаа барилгануудые тэдэнэр хэдэн дахин шалгаба.

Жэшээлхэдэ, «Межколхозстройн» ПМК-гай харалгын комисси Туранай совхоздо баригдажа байгаа бэрилгые, Зүүн-Мүрэнэй найман жэлэй һургуулиин байшангай барилга хэдэн дахин шалгаа. Тиихэдээ комиссиин гэшүүд барилгашад түсэб, уялгануудаа ямараар дүүргэнэб, барилгын материал хэр зүбөөр хадагалагданаб, хэгдэжэ байгаа хүдэлмэриин шанар тушаа асуудалнуудаар һонирхоһон байна.

Тэндэхи барилганууд дээрэ хүдэлжэ байһан бригадануудые нүхэд Будаев Илтаков хоёр хүтэлбэрилнэ. Эдэ бригаданууд түсэб уялгануудаа муу бэшээр дүүргэнэ, һараһаа һара бүри ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, салин хүлһэ арьбална гэжэ шалгалта харуулба. Бригадануудай дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй, ажалай журам һайн.

Гэхэтэй хамта, барилгашадай хэжэ байгаа хүдэлмэридэ дутуу дунданууд яһаба бии гэжэ шалгагшад элирүүлээ. Будаевай хүтэлбэрилдэг бригада барижа эхилһэн үхэрэй байрые муу шанартайгаар, буруугаар хээ, барилгын материалай хэды шэнээн ерэһые, гаргагдаһые тэмдэглэнэгүй, тэрэниие муугаар хадагална.

Зүүн-Мүрэнэй найман жэлэй һургуулиин байшан шанар муутайгаар хэгдэнэ. Ханын зарим модод хайгданагүй 40 миллиметр хүрэтэр забһартайгаар табигдана, забһарайнь хоорондо пакли хэгдэнэгүй. Байшантай булан муугаар хоноогдожо, дулаалагданагүй, үүдэ, сонхонуудынь һарюу, һууридаа тааранагүй.

Комиссиин шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд партийна организациин нээмэл партийна суглаан дээрэ харагдаа. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнар, хүдэлмэришэд шангаар шүүмжэлһэн байна. Партийна суглаан комиссиин дурасхаалаар бодото тогтоол, хэмжээ ябуулгануудые баталан абаа.

Май болон июнь һарын туршада барилга дээрэ техникэ, транспорт хэр аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэб, хэр зүбөөр хадагалагданаб гэһэн шалгалта хэгдээ. Шалгалтын үедэ баһал горитойхон дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байна. Тэрэнь ПМК-гай хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ июнь һарын 22-то харагдаа.

Барилга-заһабарилгын управлениин харалгын комисси баһал хэдэн шалгалта хээ. Шалгалтын дүнгүүд комиссиин заседани дээрэ, РСУ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн начальнигай үнгэрһэн суглаанууд дээрэ харагдажа, шухала хэмжээнүүд абтаһан байха.

Аймагай арадай хиналтын комитедэй дэргэдэхи аймагай комисси Хэрэнэй дунда һургуулиин болон Аршаан курортын комплексын барилгануудые шалгаһан байна. Шалгалтын үедэ ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Тэдэнэй зарим нэгые дурдаа һаа: барилга дан ехээр удаарна, барилгын хүдэлмэри шанар муутайгаар хэгдэнэ. Аршаанай комплексдо гүрэнэй мүнгэн хэмһээ үлүүгээр гаргагдаа.

Барилгын хүдэлмэри мүнөө республикын мэргэжэлтэдэй хабаатайгаар шалгагдажа байна.

С. ЦЫДЕЕВ,
Түнхэнэй аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Дондокцырен Бальжинимаевич Раднаев гуша гаран жэлэй туршада Оронгын совхоздо механизатораар хүдэлнэ. КПСС-эй гэшүүн, коммунис ажалай ударник, арадай хинагша совхозой эрхим механизатор байхынгаа хажуугаар газар тарялан дээрэ хэгдэжэ байһан хүдэлмэриин шанар шалгадаг, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө һургадаг, ажалдань туһадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Б. Раднаев.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ЕХЭЭР УНЖАГАЙРНА

Улаан-Үдэ хотоһоо аэропорт ороһон зам дээрэ, виадугай хажууда 180 метр шахуу ута байшан — «Универсал» баригдажа эхилһээр гурбан жэл шахуу боложо байна.

Буряадай барилгын управлениин бодхоожо эхилһэн хоёр дабхар энэ байшан соо эдеэ хоол, промышленна эд бараа наймаалха магазинууд, почтово отделени, телефон-телеграф, парикмахерска, угаагдаха хубсаһа тушаан абаха пункт түхеэрэгдэхэ ёһотой байһан юм. Энэ барилгада хамта дээрээ 480 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри һомологдохоор хараалагданхай.

«Универсалай» баригдажа эхилһэн сагһаа хойшо хараалагдаһан мүнгэнэй хахадһаа баганъ 200 мянган шахуу түхэриг гаргашалагдаа. Буряадай барилгын управлениин барилгашад хоёр жэл хахадай турша соо ханануудыень барижа дүүргээд, хушалтыень дүүргэнгүйгөөр орхижорхёо.

Барилгын ехээр хэгдэжэ байһан ушарһаа дүтэ шадарай магазинууд Борсоевой, Ранжуровай, Крупскаягай, Урицкиин нэрэмжэтэ, Партизанска, Пристанска үйлсэнүүдтэ ажаһуугшад овощ, хартаабха, бусадшье хоол абахаяа хотын базаар, мүн ондоо магазинуудта ошохо баатай болоно.

Удаарһан энэ барилгые түргэдхэхэ зорилгоор арадай хиналтын органууд зохихо хэмжээ абаг лэ.

Д. КОЛМАКОВ,
манай газетын штатнабэшэ корреспондент.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЗАНШАЛТА БОЛОНХОЙ

«Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ абажа ябахын тулада «Электромашина» заводой залуу хүдэлмэришэд жэл бүхэндэ тэмсэдэг. Иимэ конкурснууд үнихэнэй заншалта болонхой гэжэ онсо тэмдэглэмээр.

Байгша ондо иимэ конкурснууд мүн лэ үнгэргэгдэбэ. Залуу слесарьнүүд, фрезеровщигууд, гагнууршад, метрологууд өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, хэнииинь мэргэжэлээ эрхимээр шудалааб гэжэ элирүүлһэн байха юм.

Эндэ илагшад республиканска конкурсдо хабаадалсажа, ондоо промышленна предприятинуудта ажаллажа байһан үетэнөөрөө хаба шадалаа туршаба. Энэ мүрысөөн тон туһатай байгаа гээд тэрээндэ хабаадалсаһан зон мэдүүлнэ. Энэшье зүб юм бэзэ. Яагаашье һаа эндэ олоһон дүй дүршэлшни сашадаа ургаха ябадалдашни ехээр нүлөөлхэ байна бшуу.

Жэшээлхэдэ, гагнууршан Василий Бердыгинние дүй дүршэлтэй боложо байг гээд табиһыемнай, 4-дэхи һууриида гаража, маанадые яһалашье баясуулаа. Тэрэ түрүүшэгээр яараад, түдэгэсөөд, олохон баллаа гээһэн байна. Гэбэшье сэашадаа номгон болоходоо эрхимээр ажаллажа шадаха байһанаа дүүрэнээр гэршэлэн харуулжа шадаа бшуу.

Энэ конкурсдо гагнууршан Юрий Губко, токарь Александр Малышев хоёр хоёрдохи һууринуудые эзэлээ. Манай фрезеровщигууд муугаар хүдэлжэ, заводойнгоо нэрэ хүндые нэрэтэй түрэтэйгөөр хамгаалжа шадаагүйнь голхормоор байгаа һэн. Гэбэшье эдэ конкурснууд ехэ туһатай байгаа гээшэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ЭРИЛТЫН ЗЭРГЭЭР

Ханда Цыреновна Балдановнае Улан нютагайхид булта хүндэлдэг. Хори гаран жэлдэ тэрэ нютагайнгаа магазинда наймаалагшаар хүдэлнэ. Хүн зониие ходол налгай уринаар угтажа, хэрэгтэй юумыень тэрэ дары үгэжэрхидэг һайхан заншалтай. Баян дүршэлдөө залуушуулые һургана. Тэрэнтэй суг хүдэлжэ, дадал шадабаридань һураһан хүнүүд баярые хүргэхэһөө гадна, ахамад нүхэр мэтэ урин налгай байхые оролдоно.

Ханда Цыреновнатай хамта мүнөө залуу наймаалагша Тамара Ухинова хүдэлнэ. Үгэеэ абаһаар ойлголсонхой, зоной харахадашье, аятай зохидоор хүдэлжэ байха юм. Арбаад жэлэй хугасаада хамта хүдэлхэ зуураа, нэгэтэшье эдеэ хоол, эд бараа гутаагаагүй. Бүхы юумэнь нарин̆аар хадагалаатай, саг дарыдаа магазинай тагууд дээрэ табигдажа байдаг.

Һайниинь гэхэдэ, хүн зоной эрилтые хараадаа абажа, хэрэгтэй эд бараа саг үргэлжэ асаруулдаг юм. Эндэһээ үдэр бүри шахуу автолавка гаража, Уланай колхозой бригада болон отарануудаар ябадаг гээшэ. «Малшадта, хонишодто үшөө ямар юумэн хэрэгтэйб? Захилыень бэшэжэ абаха бшууш даа!» гэжэ ахамад наймаалагша Х. Ц. Балданова автолавкын жолоошондо ходо хандадаг.

Тиигэжэ малшадай захил саг болзортонь дүүргэжэ, хубсаһа хунар, телевизор, радиоприемник, холодильник, оёдолой машина гэхэ мэтэ тон хэрэгтэй зүйлнүүдые эльгээнэ. Энэ жэлэй зургаан һарын түсэбые 103 процент дүүргэө.

Е. МОЛЧАНОВ.
Баргажанай аймаг.

ЗАЛУУШУУЛАЙ КОНЦЕРТ

Үдэшэлэн аймагай соёлой байшан хүн зоноор дүүрэбэ. Владивостогой искусствын институт дүүргэгшэдэй тоосоото концерт харахаяа эндэ хүнүүд олоороо суглараһан байгаа. Дүрбэн жэлэй туршада Алас-Дурныи городто һураһанайнгаа һүүлээр Буряадаймнай 24 хүбүүд, басагад театрай болон киногой артистнуудай мэргэжэлтэй боложо, нютагаа бусажа ерээ. Тэдэнэр Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта ажаллахаар эльгээгдээ. Хориин аймагһаа дүрбэн хүбүүд, басагад, залуу артистнарай дунда байлсажа, нютагайхидайнгаа һонирхол тон ехээр татаһан байна. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Анатолий Ермошкин, Елена Дамбаева (Хори тосхон), Чимит Ринчинов (Булам), Цыпилма Базаржапова (Тээгдэ) гэгшэд болоно.

Хүшэгын нээгдэмсээр А. Андреевэй «Песня о родной земле» гэһэн дууе артистнар хоорооро дуулалдажа, концертээ эхилээ. Пономаренкын «Песня о Владивостоке», Дамирановай «Байгал Амарай харгы зам» гэһэн дуунууд ород, буряад хэлэнүүд дээрэ зэдэлээ.

Хамтын хоорой һүүлээр М. Шолоховой «Хүнэй хуби заяан» гэжэ рассказые А. Ермошкин ород хэлэн дээрэ уран хурсаар, үнэншэмөөр уншажа, шагнажа һуугшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө.

Концертын программа ехэ олон янзын байгаа. Шог ёгто сценкэнүүд, драматическа этюдүүд, фехтовани, ород. буряад арадуудай хуушанай болон шэнэ дуунууд, шүлэг гэхэ мэтэ жанрнууд залуу артистнарай репертуарта ороно.

Буряадай мэдээжэ поэт Д. Улзытуевай «Аханартаа» гэжэ шүлэгые артист Чимитов уран хурсаар уншажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Удаань Шекспирэй «Макбет» гэжэ трагедиһээ нэгэ хэһэг наадагдажа, бултанай һонирхол татаа. «Улица, улица» гэжэ хуушанай романс. Д. Жалсараевай «Хориин аймаг» гэһэн дуу артист Д. Сультимов уран һайханаар дуулажа, олоной магтаалда хүртөө. Эрэшүүлэй хатаршадай бүлэг «Сэрэгшэдэй хатар» уян нугархайгаар, хүнгэн солбоноор гүйсэдхэжэ, мүн лэ альга ташалгаар угтагдаа.

Залуу артистнар энээнэй урда тээ Загарайн, Яруунын Хэжэнгын аймагуудаар айлшалһан байна. Мүнөө Хориин аймагай Булам, Анаа Үртөө нютагуудаар ябаад, Улаан-Үдэеэ бусаха юм.

Б. ЛАЙДАПОВ.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ДУУН ХАНХИНАНА

Зүүн Сибириин технологическа институдай электротехническэ факультедэй студентнэрэй барилгын «Энергия» гэжэ отряд Түнхэнэй аймагта электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини татаха хүдэлмэридэ хабаадалсана. Тэдэнэр техническэ хэрэгсэлнүүд болон машина, тракторнуудаар түгэс хангагданхай, мүнөө ехэхэн хэмжээнэй ажал бэелүүлнэ.

Студентнэр һайнаар ажаллахаһаа гадна, сүлөө сагтаа репетици хэжэ, концерт-наада бэлдэжэ, аймагай ажахынуудаар айлшална. Студентнэрэй «Чайка» гэжэ дуу хатарай ансамбль Түнхэнэй аймагта суурхажа эхилээ. Энэ ансамбль «Сибиряк» колхозой Аһалигай хүдөөгэй клубта залуушуулай амаралтын үдэшэ эмхидхэжэ, суглараагшадта концерт-наада харуулаа. Тэдэнэр програмаяа агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулаа. Уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ Николай Шулик, Александр Попов гэгшэд ирагуу һайханаар дуулажа, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна. Мүн Түнхэн тосхоной клубта, Хэрэнэй соёлой байшанда студентнэрэй хонгёо дуу, хүгжэм ханхинаа.

Мүнөө «Чайка» ансамбль шэнэ репертуар бэлдэжэ байна. Тэдэнэр аймагай ажахынуудаар ябажа, шэнэ программаяа харуулха юм.

Л. ТАПХАЕВ.

ҮБҺЭШЭДЫЕ БАЯСУУЛБА

Аймагай түб — Мухар-Шэбэр тосхоной соёлой байшангай дэргэдэхи агитклуб мүнөө колхоз. совхозуудай үбһэшэдтэ айлшалжа, тэдэнэрые соёлой талаар хангана. Людмила Ивановна Гуслякова агитклубай хүдэлмэриие эмхидхэн ударидана. Тэрэнэй ханинар Аня Сычова, Зоя Каримова, Наталья Гришина гэгшэд концерт-наада бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Баянист Виктор Максимов басагадай хонгёо дууе ирагуу хүгжэмөөр шэмэглэн гоёоно.

Соёлшод «Знамя Ленина», «Заганский», «Искра» колхозуудай, «Эрдэм» совхозой үбһэшэдтэ айлшалжа, концерт наадаяа харуулаа. Аня Сычова ород, буряад дуунуудые уяхан хоолойгоор хангюурдажа, олоной магтаалда хүртэбэ.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ТҮБЭГТЭЙ ГҮ ТҮРҮҮШЫН ДАБААН?

Зунай һүүлшын һарын календарь ирагдаба. Харин футболойхи... Һаял хахадлаба. Манай табадахи зонын футболистнууд эртын хярмаг саһанай оротор, октябриин 24 хүрэтэр хаба шадалаа мэдэлсэхэ ха юм. Тэрэ болотор үшөө гурба һара шахуу саг бии.

Мүнөө «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Казахстанай, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй команданууд ута замаа хахадлажа, түрүүшын дабаан дээрэ гараба гээшэ. Энэ футболоно дабаанай орой дээрэһээ гэдэргээ эрьен харабалнай, бүхы юумэн альган дээрэ байһан мэтэ эли тодоор үзэгдэхэ зэргэтэй. Хараябди.

Манай зонын 18 командын дунда Благовещенскын «Амур» тобойсо шалгаржа, нэгэдэхи һуури батаар эзэлжэ ябана. Эндэхи футболистнууд 17 нааданай һүүлээр 23 очкотой болоо. Тэдэнэр 9 дахин шүүгээ, табандань тэнсээ, оройдоол гурба удаа шүүгдээ. Сохижо оруулһан бүмбэгэнь — 26, алдаһаниинь — 9. Ёһоор лэ һайн дүнгүүд даа! Благовещенскын футболистнууд гансашье энэ удаа шалгараа бэшэ юм. Командын «А» класста ороһоорше намтарынь «бузарлагдаагүй» гэжэ һануулаябди. 1972 ондо зоно соогоо нэгэдэхи һуури эзэлээ бэлэй. Удаадахи жэлдэнь — дүрбэдэхи, нёдондо — гурбадахи һууридa гараа һэм шуу. Юу хэлэхэбши, һайнаар нэгэ жэгдээр наададаг команда алим гэхэдэ, энэл даа.

Турнирай таблицын хоёрдохи, гурбадахи мүрнүүдые Владивостогой «Луч», Джамбулай «Химик» командануу эзэлнэ. Эдэнэр тус тустаа 21—20 очкотойнууд болонхой. Энэ жэлэй нааданай дүүрэтэр Алас-Дурна зүгэйхид, мүн барнаулайхид бэеэ үшөөл харуулха байха гэжэ һанагдана. Теэдшье ехээр яраад, тухайламжалаад яахамнайб. Хүлеэебди.

Зай, Улаан-Үдымнай «Сэлэнгэ» энэ дабаан өөдэ даблшахадаа, хэр гэлдэбэ гээшэб? «Бүдэрэлгэн» дан олодошоогүй аа гү? Саашанхи замдань ямар найдабари бии хаб? Энэ мэтэ асуудалнууд футболдо дуратайшуулые ехэтэ һонирхуулдаг байна. Августын 1-нэй байдалаар болоо һаа, «Сэлэнгэ» команда тээл дундашагуур «сохилдоно» гэжэ тэмдэглэлтэй. Арбан долоо дахин уулзахадаа, зургаандань шүүһэн, дүрбэндэнь тэнсэһэн, долоондонь шүүгдэһэн байха юм. Абажа боломоор 34 очкоһоо оройдоол 16-ень абажа шадаа. Багашаг, шамарламаар даа. Энэмнай табин процентдэ хүрэнэгүй бшуу. Түрүүшээр, сезоной эхин дээрэ, «Сэлэнгэмнай» магтаалда хүрэмөөр наададаг байгаа. Эрхүүгэйхидтэ айлшалхадаа, талмайн эзэдые «гомдохоожо», 1:0 тоотойгоор шүүжэрхёо бэлэй. Һүүлээрнь өөрынгөө талмай дээрэ Усть-Каменогорскын «Восток» командые угтан абахадаа, нилээд шанга байһанаа мэдүүлээ һэн. Тэрэ майн 18-най үдэшэ манай футболистнар харюугүй дүрбэн бүмбэгэ айлшадтаа «бэлэглэжэрхёо» һэм шуу. Тиигээд майн 26 болотор гэхэ гү, али дүрбэн нааданай һүүлээр өөһэдынгөө ворота руу нэгэшье бүмбэгэ алдаагүй ябаа һэн. Зоно соомнай иимэ команда гансахан «Сэлэнгэ» байһан юм. Нютагайхидаа ехээр найдуулһан «Сэлэнгэ» тушаа тиихэ үедэ иигэжэ хэлсэдэг болоһон гэхэ:

— Холоо харайхань хаш. Хүхижэ ерээ һаа, нэгэдэхиш бүлэгтэ орожо болоно аалам. Харуужамди.

Тэрэ үедэ, «Сэлэнгын» илалта түгэсөөр алхалжа ябахада, иимэ һанамжые балай дэмжэдэггүй, өөрынхеэрэл болодог нэгэ заримашуул дайралдадаг һааб даа. Тэдэнэй хэлэһэндэ шэхээ табихадаш:

— Яһалашье гарасалдана... Теэд энэмнай саг зуурын хүхилгэн бэшэ аабза? Гаталха замынь үшөө ута даа.

Яаба хээбэшье, футболдо дуратайшуул өөһэдынгөө командада этигэдэг, найдадаг байгаа. Табадахи зоно соогоо эрхимүүдэй тоодо ороxыеньшье хүсэдэг һэн. «Сэлэнгын» амжалтата алхамууд тушаа газетэнүүдэй, радио, телевидениин мэдээсэлнүүдшье таһалдахаяа болёо һэн.

Үгы, теэд... Саашадаа юун болоо һэм, һанана бэзэт. Бүдэрэлгэн, хүлисэлтэгүй бүдэрэлгэн... Өөрынгөө талмай дээрэ Павлодарай «Тракторта «сохюулшоо». Удаань баһал «гэр дээрээ» Красноярскын «Автомобилистда» днилдэшоо. Тиигээд Казахстанай городуудаар аяншалхадаа, абажа боломоор найман очкоһоо ори гансахан очко абаа һэмнай. Зүүлжээ аян замда гарахадаа, баһал урагшагүйлөө һэн. Благовещенскын ба Владивостогой футболистнуудта шүүгдээд хабаровскынхидые илаа юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, алгадгүй нэгэ жэгдээр наадаха, заабол шүүхэ гээшэмнай тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ ааб даа. Эндэ тиимэ эрилтэ табигданагүй, табихыншье аргагүй бэзэ. «Сэлэнгэһээ» байтагай, дээдэ зэргын команданууд (Киевэй «Динамо», Ереванай «Арарат» гэхэ мэтэ) ходол шүүжэ байдаггүй ха юм. Зүгөөр эндэ нэгэ иимэ ушар байдал тухай хэлэхэеэ һанаа һэмди. Футболистнууд уулзалга бүхэндөө ехэл харюусалгатайгаар, али бүхы талаһаань бэлдэхэ зэргэтэй гэжэ мэдээжэ. Эндэ сэдьхэл бодолой, психологиин талаар бэеэ зэһэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай ха. Жэшээнь, өөрынгөө талмай дээрэ «Тракторые» гү, али «Автомобилстые» юун болтохо һэмди даа, дуран соогоо шүүжэл ябаһан команданууднай ха юм гээд, анханһаа хэрэгсээхэгүй, тоохогүй болоо һаа, заһашагүй алдуу гаргаһантай адли болохо һэн. Иигэжэ һэжэглэмээршье баримтанууд «Сэлэнгэдэ» энэ жэлдэ яһала бии байгаа. Красноярскын футболистнуудтай «А» класста наадахадаа, сэлэнгынхид тэдэниие 9 дахин шүүһэн, юрэл хоёр дахин шүүгдэһэн байха юм. Энэ баримта улаан-үдынхидтэ нүлөөлөө гэжэ сэхэ баталнa бэшэбди. Тиигэбэшье, бү мэдэе, психологическа ямар нэгэн һабагша татаһаншье байжа магад. Тээсгэн манай команда өөрынгөө талмай дээрэ тэдээндэ шүүгдэшэнэ һэмнай.

Хоёрдохи бүлэгтэ шиидхэгдээгүй нилээд шанга асуудалнууд бии гээшэ ха. Жэшээнь, мүнөө үеын али бүхы эрилтэнүүдтэ хүсэд дүүрэнээр харюусама команда манай зонодо бии гү? Сэхэнь хэрэгтэй, тиимэ команда үгы. Киевэй «Динамода» адлирхуушагаар наадаха гэжэ команданууд оролдоо юм бэзэ, теэд тэрээндэ дүтэрхы командые олохон бэрхэтэйл даа. Тиигээд ерэхэлээрээ, командануудые сагай эрилтын ёһоор һургаха, хүмүүжүүлхэ, хуушарһан тактическа онол аргануудһаа арсаха, мүнөөнэй футболой техникэ болон тактикын шууд түргөөр нааданайнгаа арга зэбсэг болгохо зорилго табигдана. Энээнһээ уламжалан, футболист бүхэнэй — хамгаалагша гү, али добтологшо илгаагүй — харюусалга эрид дээшэлнэ. Урдань, жэшээнь, хамгаалагшадта иигэжэ хэлэгшэ һэн. «Бүмбэгынь буляажа абаад, нүхэртөө дамжуулхаш, үгышье һаа, өөрынгөө воротаһаа холуур үдьхэлхэш. хажуудахи нүхэртөө туһалхаш». Харин мүнөө... Мүнөөнэй нааданда эдэ бүгэдые эрхимээр дүүргэхынгөө хажуугаар хамгаалагша-футболист талмай дээгүүр бүмбэгэтэеэ урагшаа гүйжэ гараад ушарһан бэрхэшээлнүүдые дабаад, добтолгодо хабаадалсаха, ворота руу бүмбэгэ сохиходонь шадамар бэрхээр туһалха зорилготой байдаг. Иигэжэ байгаад, бэе бэеэ һэлгэлсэжэ наадаха, добтолгын орёо бэрхэ ябадалнуудые хэхэ гээшэ һүүлэй үеын нааданай шэнжэ болоно. Тиигэхын тула юун хэрэгтэйб? Нэн түрүүн, спортсмен шамбай солбон эрхим һайн техникэтэй, арга шадабаритай, һүбэлгэн хурса ухаатай байха, агшан зуура зүб шиидхэбэри абажа шадаха зэргэтэй. Нааданай иимэ шэнжэ Улаан-Үдын «Сэлэнгын» футболистнуудта бага-сага нэбтэрүүлэгдэдэг янзатай. Энэ жэлэй «Сэлэнгын »олон уулзалга хараад байхада тэрэнэй техническэ арга зэбсэгжэлынь үшөөл һула байһаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Тусхайлан хэлэбэл, улаан-үдынхид бүмбэгэ абаад хоёр-гурба дахин бэе бэедээ дамжуулан [...] нэйнгөө һүүлээр тэрэн[...] дажархидаг байна. Энэ [...] техникын дутамаг дээ[...] болоно бшуу.

Улаан-Үдын «Сэлэнг[...] энэ жэлэй нааданай эх[...] хойно зарим тэды хуб[...] та болоо. Гол добтол[...] байһан В. Пугач, Н. О[...] чук, мүн С. Бычков г[...] спортсмепэй зан абарида [...] рашагүй ябадал хэһэнэ[...] түлөө командаһаа гарга[...] һэн. Энэ ушар командад[...] рүүшээр гайтай байдал [...] хёолдуулһан юм. Мүнөө [...] лэнгын» байдал яһала [...] жаржа байна гэжэ хэл[...]

Манай зонын футболо[...] замайнь хоёрдохи [...] эхилбэ. Энэ замаа гата[...] даа, «Сэлэнгын» футбо[...] нууд ехээр «бүдэрэнгүй[...] урагшаа дабшаһай даа, һ[...] шын үндэр дабаанай ор[...] ехэ гээлтэгүйгөөр гар[...] даа гэжэ футболдо дура[...] шуул хүсэхэ байна.

С. БИЛЬЧИРО[...]

Августын 1-нэй байдалаар хэгдэһэн таблица.

Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ
«Амур» (Благовещенск)	17	9	5	3	26-9
«Луч» (Владивосток).	17	9	3	5	18-12
«Химик» (Джамбул)	17	7	6	4	28-19
«Чкаловец» (Новосиб.)	17	6	7	4	21-13
«Динамо» (Барнаул).	17	8	3	6	21-15
«Орбита» (Кызыл-Орда)	16	8	3	5	23-18
СКА (Хабаровск)	16	8	2	6	21-14
«Торпедо» (Томск)	17	5	8	4	18-18
«Целинник» (Целиноград)	17	6	6	5	19-21
«Автомобилист» (Кр-ск).	17	7	4	6	17-20
«Сэлэнгэ». (Улаан-Үдэ)	17	6	4	7	17-16
«Спартак» (Семипалат.).	17	5	6	6	17-19
«Восток» (Усть-Кам.).	17	5	5	7	21-26
«Трактор» (Павлодар)	17	5	4	8	15-18
«Шахтер» (Караганда)	17	5	4	8	15-19
«Горняк» (Никольский)	17	5	4	8	18-27
«Локомотив» (Шэтэ)	17	3	5	9	9-24
«Авиатор» (Эрхүү)	17	3	5	9	13-29

Ажаглалта: СКА — «Орбита» хоёрой наадаһан (4:1) дүн үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоо. Эдэ команданууд рондоо дахин наадаха.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүргэлгэ Европын арадуудай ажабайдалда түүхэтэ шухала шата, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан гуримаар зэргэ оршохо хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа нэмэри болоно гээд гадаадын хэблэл тэмдэглэнэ.

Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй амжалта Европын бүхы гүрэнүүдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоһоо эхитэй юм гээд Арадай Польшо тоолоно гэжэ «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй, нэн түрүүн Советскэ Союзай хүсэлэл эрмэлзэлэй ашаар уласхоорондын шахардуу байдал һуларжа байна гээд энэ газетэ тэмдэглэнэ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө КПСС-эй Центральна Комитет, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев залан сэхээр, эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Иигэжэ оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар ниитэ-Европын хуралдаанай амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ехэ туһа хүргэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Дж. Фордтой Хельсинкидэ уулзажа хөөрэлдэһэн тухай шэнжэлэлнүүдые «Вашингтон пост» газетэ толилходоо, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна гээд тэмдэглэнэ. Хэдэ хэдэн асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсожо байһанаа мэдүүлээ.

Хиросимада атомна бомбо хаяһанһаа уламжалан, һаһа барагшадай дурасхаалые ёһолон хүндэлэлгын долоон хоног Англида эхилбэ гээд Лондоной «Таймс» ба Англиин бусад газетэнүүд мэдээсэнэ. Энэ хадаа ядерна дайнай аюулые сарахын, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлахын түлөө тэмсэл болоно.

Испанида бүлэг офицернүүдые барижа хааһан тухай Франциин «Орор» газетэ бэшэнэ. Орон дотор Франкын ёһо гуримда дураа гуталга хэзээшье иимэ үргэн ехэ байгаагүй юм.

(ТАСС).

ЛИССАБОН

Кошта Гомеш мэдүүлгэ хэбэ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн хадаа уласхоорондын айхабтар ехэ үйлэ хэрэг болоно гэжэ Португалиин президент Ф. Кошта Гомеш хэхэбэ. Европын 33 гүрэн, мүн США, Канада шухала документдэ түүхэдэ түрүүлэн гараа табяа гэжэ тэрэ Хельсинкиһээ бусажа ерэмсээрээ мэдүүлһэн байна. Гансал сэрэгэй асуудалнууд бэшэ, харин Европын, бүхы дэлхэйн хүн түрэлтэнэй аша туһада хабаатай социальна, политическэ, соёлой ба эрдэм, техникын асуудалнууд энээн дотор табигдана.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн Европын түбидэ сэрэгэй бүлэглэлнүүдые үгы хэжэ, Европын арадуудай хүгжэлтые улам түргэдхэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа Португалиин президент мэдүүлээ.

БОГОТО хадаа далайн нюруунһаа 2600 метр үндэртэ экваторһаа 500 километр зайда оршодог Латинн Америкын город юм. Колумбиин түб хото энэ городто оронои ба хариин гүрэнүүдэй компаниинуудай отель, банк, магазинуудай үндэр томо гэрнүүд бодонхой.

Гэбэшье тус хотын түбэй үйлсэнүүдтэ харууһагүй зайгуул үхибүүдэй унтажа байхые хаража болохоор. Бүхэли үдэртөө тэдэнэр ажал бэдэржэ ябадаг байна. Эсэхэдээ тэдэнэр орохо гэргүй һэн тула, городой үйлсэдэ амархала үлэнэ бшуу.

ТАСС-ай фотохронико.

БЕЛГРАД

И. БРОЗ ТИТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито бусажа ерэмсээрээ, Белградай аэропорт дээрэ мэдүүлгэ хэбэ. Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй дүнгүүд түүхэтэ ушар мүн гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн Европын оронуудай ба арадуудай хоорондохи харилсаанда шэнэ шата нээнэ гээд тэрэ хэлэбэ.

Мүнөө оронуудай арадууд хоорондоо гүнзэгы этигэл найдабаритай боложо, һайн һайхан оршон байдал улам бэхижүүлэгдэжэ байнхай гээд И. Броз Тито үргэлжэлүүлбэ. Юрэдөөл, мүнөө уласхоорондын харилсаае һайжаруулжа, мүнөөнэй ба ерээдүй үетэнэй, зол жаргалтайгаар, амгалан тайбанаар ажаһууха байдал хангахын түлөө бүхы оронуудай хүн зон эрмэлзэжэ байна.

Бидэ зорилгоёо һайнаар дүүргэжэ, энэ шухала хуралдаанда ехэ туһа хүргөөбди гэжэ И. Броз Тито хэлээ. 1977 ондо Белградта болохо уулзалгада Югославиин хабаадаха байһан ушар манай орондо этигэл найдабари түрүүлнэ.

Хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө, зүблөөе һайнаар эмхидхэжэ, Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ шухала туһа хүргэхын тула ехэ юумэ хэһэнэйнь түлөө тэрэ Финляндида гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

(ТАСС).

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

БУХАРЕСТ. США-гай президент Дж. Форд хани ёһоной албанай хэрэгээр Румынида ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэбэ.

СРР-эй президент Н. Чаушеску Дж. Фордтой хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байгаа. Хоёр талын харилсаанай, уласхоорондын мүнөөнэй байдалай асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй түгэсхэлдэ Румыно-американ хамтын коммюникедэ гар табиба. Тодорхойлон хэлэхэдэ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Еврпын зүблөөнэй хүдэлмэриин амжалтатайгаар дүүрэлгэ энэ түбидэ амгалан тайбан байдал хангаха, харилсаа холбоо тогтоохо замда шухала алхам болоно гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Хельсинкидэ баталагдан абтаһан түгэсхэлэй документын бүхы дүримүүдые сахиха шухала.

БЕЛГРАД. США-гай президент Дж. Форд албанай хэрэгээр эндэ ерэбэ. США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер тэрээнтэй хамта ерэлсээ.

(ТАСС).

ВАРШАВА

Зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бүрин бэелүүлхын түлөө

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөн дээрэ гар табигдаһан шиидхэбэринүүдэй шухала удха шанартай байһанда, этигэн, зүрхэ сэдьхэлээ ханан Хельсинкиһээ бусажа ерэбэбди. Эдэ шиидхэбэринүүд Польшодо, манай түбидэ айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек Хельсинкиһээ бусажа ерэмсээрээ, ПАП агентствын корреспондентдэ мэдүүлээ.

Зүблөөнэй амжалта хадаа тэрэниие зарлаха тухай үүсхэл гаргаһан социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эб найрамдалта политикын асари ехэ туйлалта. тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан бүхы гүрэнүүдэй хамтын туйлалта болоно. Энэ хадаа Европодо эб найрамдал хангаха хэрэгэй амжалта мүн.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүд уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ хүсэлэн оролдолго гаргахыень арадуудай зониие урмашуулан зоригжуулха гээд этигэн найданабди. Уласхоорондын шахардуу байдалай тэхэришэгүйгөөр һуларалга ехэ удха шанартай байна.

ЮУМЭНЭЙ ҮНЭ СЭН ХҮНДЭРНЭ

БОНН. Һүүлэй жэл соо Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн ехээр хүндэрһэн байна. ФРГ-гэй Ажахын министерствын баримтануудай ёһоор, Ирландида — 28.1, Англида — 27,0. Францида — 10,9, Бельгидэ юумэнэй үнэ сэн 10,4 процентээр хүндэрһэн байна.

ПАРИЖ. Байгша оной июль һарада Францида юумэнэй үнэ сэн 1.1 процентээр дээшэлээ гээд «Юманите» газетэдэ толилогдоһон Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. 1974 оной июльһээ 1975 оной июль болотор орон дотор хүн зоной байдал улам хүшэр бэрхэшээлтэй болоо. Юундэб гэхэдэ, юумэнэй үнэ сэн 15,1 процентээр нэмэһэн байна.

РИО-де-ЖАНЕЙРЭ. Ерэхэ неделиһээ автобусоор ябалгын сэн 21 процентээр дээшэлхэ юм гэжэ Бразилида юумэнэй сэн тогтоо[...] совет шиидхээ. Тиихэдэ по[...] тын татабари суглуулбар[...] нуудые 35 процентээр дээш[...] лүүлһэн тухайдаа Бразили[...] почтонуудай ба телеграф[...] кампани мэдээсэнэ.

ВАШИНГТОН. Пенси[...] гараһан хүнүүдэй байда[...] нёдондо зунһаа хойшо 1[...] процентээр муудаба гэ[...] Ажалай министерствын а[...] лай статистикын бюро м[...] дээсэнэ. Эдеэ хоолой зүй[...] нүүд, хубсаһа хунар, г[...] байрын түлбэри, медици[...] скэ хангалга үнэтэй боло[...]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэн ангиин халаан» — түрүү бэшэг. «Эб найрамдалай ленинскэ политикын илан мандалга» — ТАСС-ай материал. «Электро-хабсаргагшад» — фоторепортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Нүхэд депутадууд, ажаллажал орое» — Б. Семеновой статья. В Жученкын статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Улаан-Үдын горсоведтэ. Дэлхэйн оронуудай һонинууд. Номой шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Генерал Занданов» — В. Харахиновай статья. Футбол. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна харалгын шанда хүртэһэн фильмүүд» (үнгэтэ). 10.35 — «Һолонго» гэжэ уласхоорондын фестиваль. Бельги. 11.00 — Забһарлалга. 11.10 — Н. Лесков. «Левша» (үнгэтэ). 12.05 — «Хүхюун стартнууд» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Девочка на шаре» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 14.00 — Концерт. 14.30 — «Уран шүлэг». 15.00 — «Давид Копперфильд» (3-дахи сери). 15.55 — «Шулуугаар зохёогдоһон ба хүгжэмөөр найруулагдаһан зуун жэлнүүд» — телевизионно фильм (үнгэтэ). 16.45 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 17.15 — «Хүн. Газар дэлхэй. Замбуулин» (үнгэтэ). 17.45— «Ритмы Грузии» — фильм-концерт. 18.30 — «Время». 19.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10— «Ажалай эстафетэ». 19.30 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.40 — «Давид Копперфильд» (3-дахи сери). 20.35 — «Шулуугаар зохёогдоһон ба хүгжэмөөр найруулагдаһан зуун жэлнүүд». 21.25 — Совет дуунуудай концерт. 21.55 — «Хүн. Газар дэлхэй. Замбуулин». 22.25 — «Уран зохёолшо Михаил Алексеевэй зохёолнуудай хуудаһануудаар». 23.10 — «Ритмы Грузии». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — «Уран шүлэг».

Улаан-Үдэ. 19.40 — Телевизионно һонин. 19.55 — «Капиталис оронуудтахи кризис үргэдэнэ (буряадаар). 20.15 — «Техникын һонин».

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон[...]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [...]
Телефоны: редактора 2-54-54, приёмная—2-54[...] зам. редактора — 2-6[...] зам. редактора — 2-6[...] отв. секретаря — 2-5[...] секретариат — 2-66-76, [...] делы: партийной жизни 2-60-91, сельского хоз[...] ва — 2-64-36, 2-63-86, [...] паганды и агитации—2-5[...] промышленности и ст[...] тельства — 2-61-35, со[...] ского строительства и быт[...] 2-69-58, культуры и шко[...] 2-60-21, писем и селькор[...] 2-67-81, информации [...] 2-34-05, общественная [...] ёмная — 2-56-62, маши[...] бюро — 2-57-63, корре[...] ская — 2-35-95, фотола[...] тория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-03595. Заказ № 004[...]